

Pedagógiai Program

Székhelye: Budapest, 1021, Húvösvölgyi út 18.

OM azonosító: 203355

Pendula Óvoda

„ A madarak nem járnak lépcsőn”

Freinet

Tartalomjegyzék

Jogsabályok jegyzéke

Az óvoda adatai

1. Bevezetés

- 1.1 Az óvoda küldetése
- 1.2 Inklúzió
- 1.3 Szabad játék – Mese- Szabad önkifejezés
- 1.4 Kiemelt pedagógiai módszerek, eszközök
- 1.5 Pendula módszertan, iskolára hangolódó csoport
- 1.6 Differenciált nevelés

2. Gyermekkép, Óvodakép

- 2.1 Gyermekkép
- 2.2 Óvodakép

3. Az óvodai nevelés feladatai

- 3.1 Az egészséges életmód alakítása
- 3.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az *értékorientált* közösségi nevelés
- 3.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

4. Az óvodai élet megszervezésének elvei

- 4.1 Személyi feltételek
- 4.2 Tárgyi feltételek
- 4.3 Az óvodai élet megszervezése (napirend, tevékenységek javasolt szervezeti formái)
- 4.4 Ünnepek, hagyományok
- 4.5 Dokumentálással kapcsolatos feladatok
- 4.6 Az óvoda kapcsolatai

5. Az óvoda tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

- 5.1 Játék
- 5.2 Verselés, mesélés
- 5.3 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

5.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

5.5 Mozgás

5.6 A külső világ tevékeny megismerése

5.7 Munka jellegű tevékenységek

5.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

6. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

7. Az óvoda gyermekvédelmi munkája, a szociális hátrányok enyhítése, esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések

8. Környezeti nevelés elvei

9. Egészségnevelés elvei

10. Pedagógiai értékelés, mérés

11. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

12. Zárógondolatok

13. Érvényességi nyilatkozat

14. Legitimációs jegyzőkönyvek

Jogszabályok jegyzéke

Törvények

- Magyarország Alaptörvénye és annak módosításai (2011. április 25.)
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (Nkt.)
- A gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény és módosításai.
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

Rendeletek

- Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet
- A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII.28) Korm. rendelet (Vhr.)
- A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII.23.) Korm. rendelet
- A nevelési – oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet (Műkr.)
- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet
- A pedagógiai – szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről szóló 48/2012. (XII. 12.) EMMI rendelet
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. Rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról (Épr.)
- 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

Közvetlen jogi kötőerővel nem rendelkező szakmai eszközök

- Országos tanfelügyeleti kézikönyvek
- Az Oktatási Hivatal által publikált, szakmai útmutatók és módszertani kiadványok
- Óvoda alapító okirata
- Fenntartói utasítások

Az Óvoda adatai

Az óvoda hivatalos neve: Pendula Óvoda

Székhelye: Budapest, 1021, Húvösvölgyi út 18.

OM:

Óvodavezető: Bavalics Laura

Óvoda elérhetősége:

Telefon: 06 70 385 2004

Email: info@pendulaovoda.hu

Weblap: www.pendula.hu

Az intézmény típusa: Köznevelési intézmény: óvoda

Az óvoda csoportjainak száma:

1 vegyes életkorú csoport minimum 18 fő maximum 24 fő

1 vegyes életkorú csoport minimum 18 fő maximum 24 fő

1 nagycsoport (iskolára hangolódó csoport) minimum 18 fő maximum 24 fő

Az óvoda nyitva tartása: Ötnapos munkahétben naponta 7:00 órától 18:00 óráig

Az óvoda ellátási területe: Körzethatárral nem rendelkezik, egész Magyarország, de elsősorban Budapest 2. és 12. kerületéből fogad gyerekeket.

Az óvoda jogállása: Az intézmény önálló jogi személy. Állami, önkormányzati feladatokat átvállaló A Pendula Óvoda Nonprofit Kft. által fenntartott, önálló nevelési - oktatási intézmény.

Az óvoda alaptevékenysége: Óvodai nevelés – iskolai előkészítő nevelés

Az óvoda működése: Az óvoda szakhatósági engedélyeinek beszerzéssel rendelkezik.

Az óvoda fenntartója és alapítója:

Pendula Óvoda Nonprofit Kft.

Székhely: Budapest, 1126, Németvölgyi út 6. fsz. 4.

Képviselője: Marton Krisztina ügyvezető

Elérhetősége: +36.70.3726889, marton.kriszta@vilagszegalapitvany.hu

Óvoda szakmai, törvényességi felügyelet:

Pendula Óvoda Nonprofit Kft., 1126 Budapest, Németvölgyi út 6. fszt. 4.

MartonKrisztina ügyvezető

A fenntartói tevékenység törvényességi, hatósági, szakmai felügyelete:

Budapest Főváros Kormányhivatala V. Kerületi Hivatala,

Hatósági Főosztály Köznevelési Osztály

1056 Budapest, Váci utca 62-64.

1. Bevezetés

Az óvodai nevelés az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjával harmonizálva a gyermeki személyiség teljes kibontakozására törekszik a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben. Az óvodás gyermeket, mint fejlődő személyiséget szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg.

Óvodánk pedagógiai programja a Világ szép Alapítvány felkérésére készült.

Az alapítvány gyermekvédelmi gondoskodásban élő gyerekek támogatásáért jött létre.

Célja, hogy az alapítványnál mindenik megtapasztalhassa az elfogadó szeretetet, az egyénre szabott figyelmet, és azt, hogy neki is szép és lehetőségekkel teli a világ. Ebben a szellemiségben fogalmazzuk meg a Pendula Óvoda küldetését és pedagógiánk alap értékeit.

1.1 Az óvoda küldetése

A Pendula Óvoda egy nyitott, befogadó, kreatív műhely, ahol mindenki a saját ritmusában, a saját útját járva közösségünk része.

Pedagógiánk inkluzív értékei

Játék

A játék bármi lehet, ami önfeledt, örömet okoz, életre tanít, és olyan sokszínű élmény, amely az óvoda egészét áthatja.

Nyitottság

Óvodánkban a nyitottság befogadó, rugalmas, aktív szemlélet.

Szeretet

Szeretni önmagam – Szeretni másokat – Elfogadni mások szeretetét

A szeretet megtart, nagyon nagy, nem mindig egyszerű, kölcsönös és sok mindent elbír. A szeretet döntés, tisztel, figyelmes, türelmes, elfogadó és szabad.

Empátia

Érzékeny ráhangolódás, értő odafigyelés egymásra.

Együtt

Gyerek és felnőtt saját magát adva, saját útját járva, megtartó közösségünk részeként dolgozik azon, hogy mindannyiunk számára a legjobb helyet teremtsen meg.

Önbecsülés

Számunkra fontos, hogy olyan önismereti folyamatot támogassunk, amely hozzásegít a magabiztossághoz, egészséges önértékeléshez, önbecsüléshez, és ezen egyenrangú társakként dolgozunk.

1.2 Inklúzió

„Hogy lehet, hogy annyira különbözőek vagyunk, mégis annyira hasonlóknak érezzük magunkat? És hogy érezhetjük magunkat annyira különbözőnek, amikor annyira hasonlóak vagyunk?”

Janell Cannon

Értékeinket az UNESCO, (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete inkluzív irányelvei, valamint a Salamancai Nyilatkozat (1994.), a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásának alapelveiről, programjáról és gyakorlatáról szóló dokumentum alapján fogalmaztuk meg.

Hisszük, hogy az óvoda, amely elköteleződik a befogadó, elfogadó szemlélet mellett, olyan alap értékekből indul ki, amely szem előtt tartja, hogy minden gyerek, sőt gyerekeket körülvevő felnőtt, legyen az szülő, dajka vagy pedagógus, mind egyedi és különleges. Az inkluzív, befogadó pedagógiai szemlélet a különbözőséget viszonylagosnak tartja, a sokszínűséget értéknek tekinti. Az inklúzió egy folyamat, ami nem ér véget egy bizonyos ponton. A különbözőségekre adandó egyre jobb válaszok keresése soha nem ér véget.

Az inklúzió minden gyermek jelenlétéről, részvételéről és eredményességéről szól, különös hangsúlyt fektetve azokra a gyerekcsoportokra, akik a kirekesztődés (háttérbeszorulás), kirekesztés vagy az alulteljesítés veszélyének vannak kitéve.

Az inkluzív pedagógia minden egyén tanulási útját egyéninek és speciálisnak fogja fel, célja az egyén tanulási útjának támogatása tanulásszervezési és pedagógiai eszközökkel.

Óvodánkban célunk, hogy az egyéni differenciálás, fejlesztés mentén úgy alakítsuk a nevelési, tanulási környezetet, hogy az megfeleljen a gyerekek sokféleségének. Ennek egyik kiemelt eszköze, az egymással összhangban lévő pedagógiai módszerek alkalmazása.

1.3 Szabad játék – Mese- Szabad önkifejezés

Pedagógiánk három alappillére a szabad játék, a mese és a szabad önkifejezés.

Hisszük, hogy sokszínű világunkban a szabad játék képes utat építeni a gyerekek, családok között, korra, nemre, származásra, képességekre való tekintet nélkül.

A mese egy olyan közös nyelv, ami minden gyermeket egyaránt megszólít, ami megnyitja a kapukat a külső világ és a gyerekek belső világa felé is.

A szabad önkifejezés eszközei és technikái által a gyermek megérezheti erősségeit, megtalálhatja saját hangját.

Óvodánkban kiemelt feladatunk, hogy biztonságos, elfogadó légkört teremtsünk, amelyben a gyermek szabadon megnyilvánulhat, kifejezheti gondolatait, érzéseit.

1.4 Kiemelt pedagógiai módszerek, eszközök

Mesefonal

A Mesefonal az óvodai napirendbe integrált tevékenység, amely a gyerekek saját történeteinek alapuló történetmondó és történetjátszó módszer.

A gyerekek szabad játékából, élményeiből, tapasztalataiból született történetekkel dolgozunk csoportos formában, kötetlen, szervezett keretek között.

A pedagógus feladata a gyerekek történeteinek lejegyzése, melynek hagyományát és kereteit minden csoport maga alakít ki. A gyerekek történeteiket változtatás nélkül, értő figyelemmel, aktív tükrözés mellett jegyzi le az óvodapedagógus.

A történetjátszás ideje és hagyománya közösségenként változó lehet, ugyanakkor az adott napon lejegyzett történetek minden csoportban, mindig ugyanazon a napon kerülnek eljátszásra.

A történet írója, maga választja ki, hogy ki vagy mi szeretne lenni saját meséjében. A többi szereplőt a kialakított színpad körül ülő gyerekek játsszák, akik a csoport által kialakított szokás szerint lépnek be a mesébe.

Az óvodapedagógus, mint szervező, narrátor és kísérő vesz részt a tevékenységben.

Beszélgetőkör

A Beszélgetőkör egy fórum az óvodai élet mindennapjaiban, mely által a gyerekek megtapasztalhatják a közösség megtartó erejét. Megtanulhatják az egymásra figyelést, meghallgatást, mások előtti megszólalás és a kérdésfeltevés készségét.

A tevékenység illeszkedik a csoport napirendjéhez, lekerekíti a mozgalmas délelőttöt. Témáját és tartalmát a gyerekek egyéni érdeklődése határozza meg, a családokkal, nevelőkkel való nyitott együttműködéssel.

A Beszélgetőkör hagyományának kialakítása a csoportos pedagógusok feladata.

Fókuszolás

A fókuszolás egy önismereti, személyiségfejlesztő módszer, melyet Eugene T. Gendlin amerikai személyközpontú pszichoterapeuta és filozófus dolgozott ki. Lényege az élményközpontúság, a megélt tapasztalás, mely során figyelmünket időlegesen egy élethelyzetre, érzésre és az azt kísérő belső testi érzetre irányítjuk, fókuszáljuk. A folyamat magában hordozza a változást, mely által jobban megérthetjük önmagunkat, viszonyunkat egy helyzettel.

A Fókuszolás módszer alapja az értő figyelem, amely segíti a gyerekek és az őket körülvevő felnőttek belső figyelmének tudatosítását. Ez által jobban megérthetik önmaguk és mások érzéseit, viselkedését, e mellett elősegíti egymás elfogadását.

A pedagógusok, elfogadó, nyitott attitűdje, értő figyelme, önreflexiója által a gyerekek önmaguk éreznek rá a belső figyelem útjára. A módszert játékos gyakorlatokon keresztül gyakorolhatják, elsajátíthatják, majd alkalmazhatják önmagukkal és környezetükkel való kapcsolatban.

Pedagógusaink Fókuszolás alapképzésen és Gyermek Fókusz műhelyeken vesznek részt, hogy a módszert hatékonyan tudják alkalmazni az óvodai csoportokban.

Drámapedagógia

A drámapedagógia a személyiségfejlesztés eszköze, közösségformáló csoportmódszer, mely által a csoport és a személy kölcsönösen fejlődik. A drámapedagógián keresztül a gyerekek képzeletbeli világot építhetnek fel, ahol a szerepek biztonságában vizsgálhatnak meg egy témát, konfliktust, élethelyzetet.

Óvodánkban a projektek feldolgozásának egyik kiemelt eszköze.

Projekt módszer

Óvodánkban a tervezés projekt módszerrel történik, ami időt és teret ad arra, hogy egy témát több oldalról, mélységében a gyerekek érdeklődésére alapozva, akár a szülők, nevelők bevonásával vizsgáljon meg a csoport. Ezáltal a szülők jobban megismerhetik az óvodai életet, mely segíti az elfogadás és befogadás folyamatát.

A projekt tervek középpontjában népmesék és kortárs gyermekirodalmi alkotások állnak. A történetekkel a mese és drámapedagógia eszközeit használva komplexen, tevékenységekbe ágyazva dolgozunk.

Míg adott időszakban a projekt témák, óvodánk minden csoportjában azonosak, a téma feldolgozásának folyamata, iránya csoportonként változó az óvodapedagógusok módszertani szabadságára és a csoport sajátosságaira építve. A projektek végét, közös, óvoda szintű program zárja, melynek formája témánként változó.

Freinet pedagógiai technikák

Freinet, francia pedagógus szerint a gyermek magában hordozza fejlődésének, kibontakozásának, önmegvalósításának minden csíráját. Pedagógiánkban kiemelten fontos, hogy olyan biztonságos, elfogadó légkört teremtsünk, amelyben a gyermek szabadon megnyilvánulhat, kifejezheti gondolatait, érzéseit.

Az óvoda pedagógiai tereinek kialakításánál fontos, hogy a környezet támogassa a szabad önkifejezést.

Színes technikák eszköztárát- kreatív mozgás, zenei alkotás, vizuális alkotás, kreatív fogalmazás, színpadi kifejezés- biztosítjuk a gyerekek számára, ezzel segítve az alkotó önkifejezést. A szabad alkotás következtében alakul ki az önérték felismerése, kibontakoztatása és elfogadása.

A pedagógiai folyamat során a gyermek átéli az önálló választás lehetőségét, mely által munkáját, döntését, alkotását sajátjának érzi, felelősséget vállal érte.

Alkalmazott Freinet technikák

- Szabad önkifejezés (szabad rajz, szabad fogalmazás, zenei alkotás, mozgásos önkifejezés, színpadi kifejezés, technikai alkotások, szabad vita, matematikai alkotások)
- Kommunikációs technikák (Óvodák, bölcsődék közötti levelezés, illetve látogatás, óvodaújság, kiselőadások)
- Technikák a környezet tanulmányozására (kirándulások, állat és növény gondozás, kísérletezés, ismeretterjesztő könyvek, újságok tanulmányozása)
- Technikák a tanulási folyamat individualizálására (önellenőrzést segítő eszközök, dokumentáció)
- Szervezés technikái (gyermekkel együtt kialakított egyéni tervek, feladatok megfogalmazása, majd értékelése)

Az óvodai nevelési folyamatok követésének egyik formája az Életünk könyve, melyek fotókon, rajzokon keresztül követi a csoport életét. Mindez a gyerekek és szülők, nevelők és pedagógusok számára is fontos a közösség alakításának szempontjából.

1.5 Pendula módszertan, iskolára hangolódó csoport

Az iskolára hangolódó csoport az 5 – 7 éves korú gyerekek számára kialakított műhely.

Hisszük, hogy a gyerekek óvodáskor végére elérik az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget, ami a gyermek belső érzésének, valamint, a családi és óvodai nevelés folyamatának eredménye.

Cél

A gyerekek óvodából, iskolába való gyengéd átmenetének támogatása.

A gyermek önismeretének, önbizalmának és kompetencia érzésének fejlesztése.

Feladat

- A gyerekek ritmusához, igényeihez igazodó napirend kialakítása
- Biztonságos, elfogadó légkör kialakítása
- Alkotó, megismerésre ösztönző, motiváló környezet kialakítása
- A nevelés, tanulás folyamatát segítő módszerek alkalmazásához szükséges feltételek megteremtése
- Integrált képességfejlesztés

Eszköz

- „Szakértői köpeny” – drámapedagógiai módszer alkalmazása, mely során a gyerekek az adott projektet, a téma szakértőiként, szerepbe bújva vizsgálják meg.
- A tárgyi környezet alakítása, természetes problémahelyzetek teremtése

- Életkornak megfelelő kutatómódszertan, az óvoda gyermekkönyvtárának használata
- Kooperatív módszerek alkalmazása
- Projektek alakítása a gyerekekkel együttműködve

Óvodapedagógus feladata

- Gyerekek szabad játékának, egyéni fejlettségének, valamint egyéni és csoportos érdeklődésének megfigyelése
- A szabad játék kísérése
- A tanulási folyamatok tervezése, szervezése, kísérése
- Spontán tanulási helyzetek felismerése
- Az adott projekthez, szakértői játékhoz szükséges feltételek megteremtése
- Egyéni tanulási utak támogatása
- Gyerekek kommunikációjának, együttműködésének támogatása, kísérése

1.6 Differenciált nevelés

Óvodánkban hangsúlyos, a kiemelt figyelmet igénylő gyerekek inkluzív értékek mentén való fogadása, nevelése és az integrált képességfejlesztés a fejlesztő teammel szoros együttműködésben.

A gyermek megismerésének, fogadásának, alapja a családdal, gondviselővel való beszélgetés, valamint a gyerekekkel való személyes találkozás, közös játék. Ezt egészíti ki, adott esetben a gyerekekkel foglalkozó szakember vagy fejlesztő team szakvéleménye.

Mindezek együtt segítenek abban, hogy a gyermek egyéni fejlődése szempontjából a legideálisabb feltételeket teremtsük meg óvodánkban.

Minden gyerek egyedi és megismételhetetlen. Pedagógiánkban kiemelte fontos az egyéni megismerési és tanulási utak támogatása, az egyéni szükségletekhez igazodva.

A pedagógusok képzésének, szakmai fejlődésének támogatása az integráció és inkluzív nevelés szempontjából kulcsfontosságú.

Feladatunknak érezzük a szülők, nevelők és szakemberek edukációját a kiemelt figyelmet igénylő gyerekek fogadásáról, neveléséről.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerinti hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek

Óvodai programunk érzékenységgel fordul a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek felé.

A pedagógusok tudatosan készülnek a gyerekek fogadására, megismerve a gyermek egyéni élethelyzetét, történetét, valamint a gyermekotthon, illetve a nevelőszülői környezetet.

Az óvoda fejlesztő szakembereivel együttműködve segítjük a gyerekek beilleszkedését, szocializációját, támogatjuk egyéni fejlődését.

Óvodánk, a Világszép Alapítvánnyal együttműködve, kiemelt figyelemmel fordul a gyermekvédelmi gondoskodásban élő gyerekek felé.

Fontosnak tartjuk az óvodai csoportban a gyerekekkel, szülőkkel, nevelőkkel való tiszta, őszinte kommunikációt, mely az elfogadás és befogadás alapja.

A gyermekotthonokkal együttműködve, feladatunknak tekintjük a szülők edukációját gyermekvédelmi témákban. E mellett a fejlesztő team bevonásával, valamint szakmai programok szervezésével a gyermekvédelmi szakemberek támogatását.

Különleges bánásmódot igénylő gyerekek

- **Sajátos nevelési igényű gyermek**

Óvodánk nyitottan, befogadóan fordul a sajátos nevelési igényű gyerekek felé. Személyi és tárgyi feltételeink lehetővé teszik beszéd fogyatékos, hallássérült (kevésbé súlyosan, - közepes fokban sérült), autizmus spektrum zavarral élő, enyhe és közepes súlyos értelmi fogyatékos és a fejlődés egyéb pszichés zavarával küzdő gyerekek fogadását.

A gyerekek befogadását tudatos felkészülés előzi meg a szülőkkel, gondviselőkkel együttműködve, a Szakértői Bizottság szakvéleményét figyelembe véve.

A gyerekek egyéni fejlődését a fejlesztő teammel szoros együttműködésben követjük, tervezzük és szervezzük.

Nevelési irányelvek:

- Az elvárások igazodjanak a gyermek fejlődésének üteméhez
- A fejlesztés a gyermek számára megfelelő területeken valósuljon meg
- A nevelés és fejlesztés ne terhelje túl a gyermeket
- A rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztés programja, az óvodai nevelés programjának tartalmi elemévé váljon

A nevelés és fejlesztés feltételeit a köznevelési törvény és az ahhoz kapcsolódó jogszabályok határozzák meg. A gyerekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének alapja a Szakértői Bizottság szakértői véleménye.

Az egyéni és csoportos fejlesztés elsősorban gyógypedagógiai kompetencia, az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a fejlesztő szakemberek együttműködése szükséges.

A rehabilitációs és rehabilitációs tevékenység célja és feladata

- A hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával
- Különböző funkciók egyensúlyának megteremtésére való törekvés

- A szükséges, speciális eszközök használatának elfogadtatása, használatuknak megtanítása
- Egyéni sikereket segítő funkciók fejlesztése
- Az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermek támogatása

Gyógypedagógiai feltételek

- Sérülés specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása
- Egyéni szükséglethez igazodó környezet biztosítása
- Egyéni szükséglethez igazodó speciális eszközök használata
- Kompenzációs lehetőségek bővítése, a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésnek tudatos fejlesztésével
- Rugalmas szervezeti keretek kialakítása, az egyéni fejlesztés feltételeinek megteremtése
- Az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő munkatársak és szülők, nevelők megfelelő tájékoztatása a gyermek befogadására, együttműködés a sérült gyermek családjával, nevelőjével

Integrált nevelés elvei

- A pedagógiai program figyelembe veszi a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit.
- Az óvoda gondot fordít arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdésére.
- A gyermek integrált nevelésében résztvevő szakemberek, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel, valamint az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkeznek.
- Az óvodapedagógusok és a nevelést segítő munkatársak alkalmazkodnak az eltérő képességekhez, viselkedésekhez. Egy- egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatív lehetőségeket keres.
- A pedagógusok részt vesznek a befogadó közösség felkészítésében.
- Az óvodapedagógusok, pedagógiai asszisztensek szorosan együttműködnek a gyermek fogyatékosságának megfelelő gyógypedagógusokkal és fejlesztő teammel.
- A szülőkkel, nevelőkkel való együttműködés elengedhetetlen a sajátos nevelési igényű gyermekek hatékony fejlesztésénél, óvodai nevelésénél.

Beszéd fogyatékos gyermek

A csoportba felvehető gyermekek száma ideálisan 1 fő.

Személyi feltétel:

Gyógypedagógus, pedagógiai/gyógypedagógiai asszisztens, mozgásfejlesztő szakember, pszichológus, igény szerint szakorvos

Tárgyi feltétel:

Speciális mozgásfejlesztő eszközök, tükör, kommunikációt segítő eszközök

A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben, cselekvésbe ágyazott, játékos módszerekkel valósítható meg.

Hallássérült gyermek

(kevésbé súlyosan vagy közepes fokban hallássérült)

A csoportba felvehető gyermekek száma ideálisan 1 fő.

Személyi feltétel:

Gyógypedagógus, pedagógiai/ gyógypedagógiai asszisztens, mozgásfejlesztő szakember, pszichológus, igény szerint szakorvos

Tárgyi feltétel:

Speciális mozgásfejlesztő eszközök, percepció fejlesztés eszközei, testséma fejlesztő eszközök, zenei és zörejangok eszközei, gyakorlásra alkalmas eszközök

A hallássérült gyermek óvodai nevelésének központi feladata a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése. Az anyanyelvi – kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik.

Autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek

A csoportba felvehető gyermekek száma ideálisan 1 fő.

Személyi feltétel:

Gyógypedagógus, pedagógiai/ gyógypedagógiai asszisztens, mozgásfejlesztő szakember, pszichológus

Tárgyi feltétel:

Biztonságos környezet megteremtése, a gyermek testi épségét veszélyeztető eszközök, anyagok megfelelő tárolása, elhelyezése, letisztult terek, folyamatábrák, kommunikációt segítő eszközök, speciális mozgásfejlesztő eszközök

Az óvodai nevelés célja a kommunikációs eszköztár fejlesztése, társas, szociális viselkedés fejlesztése, elemi készségek kialakítása, fejlesztése (önkiszolgálás, szobatisztaság, evés), kiegészítve a viselkedés- és gondolkodási készségek terápiájával.

Enyhén és középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermek

A csoportba felvehető gyermekek száma ideálisan 1 fő.

Személyi feltétel:

Gyógypedagógus, pedagógiai/ gyógypedagógiai asszisztens, mozgásfejlesztő szakember, pszichológus

Tárgyi feltétel:

Speciális mozgásfejlesztő eszközök, finommotorikát fejlesztő eszközök, kommunikációt segítő eszközök, érzékelés – észlelést fejlesztő eszközök, motiváló környezet kialakítása

Az óvodai fejlesztésben a kis lépések elvét alkalmazva, a gyermekekre jellemző cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe vevő képességfejlesztést kell biztosítani. Kiemelt területek a kommunikáció fejlesztése, társakkal való együttműködés alakítása, elemi készségek kialakítása, alapvető önkiszolgálási szokások alakítása, adekvált játékhasználat és kognitív funkciók fejlesztése.

A fejlődés egyéb pszichés zavaraival küzdő gyermek

(súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavar)

A csoportba felvehető gyermekek száma ideálisan 1 fő.

Személyi feltétel:

Gyógypedagógus, pedagógiai/ gyógypedagógiai asszisztens, mozgásfejlesztő szakember, pszichológus

Tárgyi feltétel:

Biztonságos környezet megteremtése, a gyermek testi épségét veszélyeztető eszközök, anyagok megfelelő tárolása, elhelyezése, letisztult terek, speciális mozgásfejlesztő eszközök, kommunikációt segítő eszközök

Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója, kompenzálása speciális pedagógiai módszerekkel. A kognitív, emocionális – szociális képességek fejlesztése, a beilleszkedés valamint a gyermek óvodából iskolába lépésének támogatása. A fejlesztés szakmai teamben, a szülőkkal, nevelőkkel együttműködve valósul meg.

Az együttnevelés sikerét a gyermek beilleszkedésében, a tevékenységekhez való egyenlő hozzáférésben és aktív részvételben, valamint önmagához mért fejlődésben tapasztalhatjuk.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyerek

A szakvéleménnyel rendelkező gyerekek befogadását, tudatos felkészülés előzi meg a szülőkkal, gondviselőkkel együttműködve. A gyerekek egyéni fejlődését a fejlesztő teammel szoros együttműködésben követjük, tervezzük és szervezzük, ezzel támogatva a differenciált nevelés és egyéni bánásmód ideális feltételeinek megteremtését.

Kiemelten tehetséges gyerek

A gyermek egyéni fejlődésének támogatása a gyermek megismerésével kezdődik. A szülővel, gondviselővel együtt feladatunk, hogy megteremtsük azokat a tárgyi és személyi feltételeket, melyben a gyermek szabadon megnyilvánulhat és kifejezheti önmagát, kibontakoztathatja erősségét, tehetségét. Ugyanakkor fontos, hogy a kiemelten tehetséges gyermeket gondos figyelemmel kísérjük és támogassuk egész személyiségfejlődésében, szocializációjában.

2. Gyermekkép, Óvodakép

2.1 Gyermekkép

Az óvodai nevelés befogadó, gyermekközpontú, ami a gyermek egyedi személyiségéből indul ki. Óvodánk pedagógusai és nevelést segítő szakemberei, mind azonos, inkluzív értékek mentén, a családokkal, nevelőkkel együttműködve, a gyermek érdekeit szemelőt tartva, törekszik a gyermek személyiségének kibontakoztatására. Közösen megteremtve minden gyerek számára a biztonságos, elfogadó, szeretetteljes és magas színvonalú nevelést.

Cél

A gyermekek jogainak és szükségleteinek figyelembevételével, olyan érzelmileg kiegyensúlyozott gyerekek nevelése, akik kíváncsiságukat, nyitottságukat megőrizve, empátiával fordulnak szűkebb és tágabb, személyi és tárgyi környezetük felé. Érzelmeiket, gondolataikat, meglátásaikat kifejezve, kompetensnek és felelősnek érzik magukat egy adott közösségben.

2.2 Óvodakép

Az óvodás korú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Illetve a családjából bármely okból kikerült gyermek biztonságát, korához és szükségleteihez igazodó gondozását, nevelését, egészséges személyiségfejlődését biztosító nevelőszülői család vagy gyermekotthon. A gyermekvédelmi szakemberek feladata a gyermek családjával való kapcsolattartás biztosítása, valamint adott esetben, a gyermek családi környezetébe való visszatérésének támogatása.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, amely kiegészítője a családi nevelésnek a gyermek 3. életévétől iskolába lépésig. Biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.

Óvoda funkciói:

- óvó-védő
- szociális
- nevelő-személyiségfejlesztő

Az óvodai nevelés elősegíti, hogy a gyermek óvodából iskolába való átmenetéhez és kisiskoláskorba lépéshez szükséges belső, pszichikus feltételek megteremtődjenek.

Cél

Az óvodáskorú gyerekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése, a gyermek személyiségének kibontakoztatása, hátrányok csökkentése, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

Alapelvek

- A gyermek személyiségének tisztelete, elfogadása.
- A bizalom, megbecsülés, szeretet megélését, átélését biztosító légkör megteremtése.
- A gyermek személyiségfejlődésének, egyéni készségeinek, képességeinek kibontakoztatásának elősegítése.
- A gyermek személyiségéhez igazodó pedagógiai hatások, módszerek alkalmazása.

Feladat

- Olyan fizikai és tárgyi környezet kialakítása, melynek harmóniája, letisztultsága, megalapozza a belső nyugalmat, az érzelmi biztonságot, ami szabad játékra és alkotásra ösztönöz.
- A pedagógusok, fejlesztő team és szülők, nevelők együttműködése a derűs, szeretetteljes, biztonságot nyújtó légkör kialakítása érdekében.
- A gyermek testi, szociális és értelmi képességeinek egyéni és életkor-specifikus alakítása.
- Különös hangsúlyt fektetni a szabad játék feltételeinek megteremtésére.
- Közösségben végezhető, életkornak és fejlettségnek megfelelő, sokszínű tevékenységek biztosítása.
- Életkorhoz, a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak, értékek közvetítése.
- A nemzetiséghez tartozó, valamint a migráns gyerekek önazonosságának megőrzése, ápolása, erősítése. A multikulturális integráció lehetőségének biztosítása.

3. Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- Az egészséges életmód kialakítása
- Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása
- Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

3.1 Az egészséges életmód kialakítása

Cél

Az óvodáskorban kiemelt jelentőségű az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése.

Feladat

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- Harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A mozgásigény figyelembevételével, testi képességek fejlődésének segítése.
- Az idegrendszer érettségének nyomon követése és fejlesztése.
- Szabadban való tartózkodás és tevékenykedés megszervezése.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, étkezés, öltözködés, pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- *A magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettségi-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldség és a gyümölcsök, illetve a tejtermékek fogyasztásának ösztönzése.*
- *A fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.*
- Étkezési kultúra alakítása, egészséges táplálkozás biztosítása.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- Környezettudatos magatartás megalapozása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával- a szülővel, nevelővel az óvodapedagógussal együttműködve- speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Differenciált nevelés feladata

A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek, köztük a sajátos nevelési igényű gyerekek nevelése

- Egyénre szabott fejlesztési program kidolgozása.
- Testi, lelki szükségletek felismerésének segítése.
- *A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.*

- *A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.*
- Önellátási képességek fejlesztése.
- Egészséges életmód, egészségmegőrzés, testápolás eszközeinek megismertetése. Utánzásra alapuló tanulás támogatása.
- Tevékenységek folyamatábrával való követésének biztosítása.
- Elegendő idő biztosítása a gyakorláshoz, szokások elsajátításához.
- A kompetencia élmény átélésének elősegítése.
- Egyénre szabott fejlesztési terv tükrében, az egyéni fejlődés követése.

Fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Egészséges életmódra, egészségmegőrzésre való igény kialakulása.
- A testápolási szokások önálló végzéséhez szükséges képességek kialakulása.
- Étkezéshez szükséges eszközök használata, valamint a kulturált étkezés szokásainak kialakulása.
- Önálló öltözködéshez szükséges képességek kialakulása.
- Harmóniára, rendre való igény kialakulása.

3.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek befogadása, nevelése, valamint az inkluzív szemlélet gyakorlati megvalósítása lehetőséget ad arra, hogy a gyerekek és a családi, nevelői közösség is átélje a közösség megtartó erejét.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus és az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.

Feladat

- Kiegyensúlyozott légkör megteremtése, a gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt és felnőtt-felnőtt kapcsolatának pozitív attitűdjével.
- Erkölcsi és szociális érzékenység fejlődésnek segítése.
- Éntudat alakulásának segítése, önkifejező törekvések támogatása.
- Pozitív fegyelmezés elveinek alkalmazása.
- Elfogadásra nevelés a különbözőség örömmel fogadásával.
- Közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak és akaratának, szokás és normarendszerének megalapozása.
- Önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat alakítása.

- Alapvető érzelmek (szeretet, félelem, harag) felismerésének, megélésének, kifejezésének támogatása. Érzelmek differenciálásának segítése.
- Társas kapcsolatok alakítása, segítése.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek megismerésének, elfogadásának segítése, speciális felkészültséggel rendelkező szakemberek közreműködésével.
- A gyermek szűkebb és tágabb környezetének megismertetése, a hazaszeretet megalapozása.
- Az emberi és természeti környezetben megmutatkozó jóra és szépre való rácsodálkozás, mindezek megbecsülésére nevelés.
- *A nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeret, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés elősegítése.*

Differenciált nevelés feladata

A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek, köztük a sajátos nevelési igényű gyerekek nevelése

- Egyéni fejlesztési program kidolgozása.
- Érzelmek felismerésének, kifejezésének segítése változatos eszközökkel.
- Társas kapcsolatok alakítása, kommunikációt segítő eszközökkel.
- A környezet megismerése, cselekvésbe ágyazott játékokon keresztül.
- Egyéni fejlettséghez mérten, önállóság fejlesztése.
- Egyszerű, jól átlátható szabályrendszer biztosítása.

Fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- A gyermek képes kifejezni érzéseit, felismeri mások érzelmeit.
- Énkép differenciáltabb kialakulása, a gyermek önjellemzésre képes.
- A gyermek ismeri saját erősségét, önbecsülés jellemzi.
- Elfogadással, empátiával fordul társai felé.
- Konfliktus helyzetben társaival együtt képes megoldásokat keresni.
- A gyermek óvodából, iskolába való átmenetéhez szükséges szociális érettség kialakulása.

3.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.

Feladat

- Mintaadó beszédkultúra megteremtése.
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés.
- Hallgatóvá nevelés, meséken, verseken keresztül.

- A gyermek természetes beszédkedvének fenntartása, ösztönzése, a gyermek meghallgatásával.
- Gyermeki kérdések támogatása, válaszok igénylésére ösztönzés.
- Változatos tevékenységek, élmények biztosítása, építve a gyermek egyéni érdeklődésére, meglévő tapasztalataira, ismereteire és életkori sajátosságaira.
- Tapasztalatszerzés támogatása, a természeti és társadalmi környezet megismerésével.
- A gyermek spontán és tervezett tapasztalatszerzésének rendszerezése, bővítése.
- Értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, képzelet, figyelem, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése.
- Képzelet és kreativitás fejlődését elősegítő inspiratív környezet biztosítása.

Differenciált nevelés feladata

A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek, köztük a sajátos nevelési igényű gyerekek nevelése

- Egyéni fejlesztési program kidolgozása.
- Aktív, beszélő környezet biztosítása.
- Kommunikációt segítő módszerek, eszközök biztosítása.
- Auditív és verbális figyelem, emlékezet fejlesztése, szókincs bővítés.
- Mozgás és beszéd fejlesztésének összekapcsolása.
- Értelmi képességek tevékenységbe ágyazott játékos fejlesztése.
- Motiváló környezet kialakítása. Beszédkedv, önkifejezés támogatása.

Fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Beszédészlelés pontos.
- Összefüggő, nyelvileg helyes összetett mondatok alkalmazása.
- Tiszta, jól érthető beszéd kialakulása.
- Verbális és metakommunikációs eszközök helyes használata.
- A gyermek képes gondolatainak kifejezésére, történetek alkotására.
- Beszédfigyelem, beszédfigyelem kialakulása.
- Szándékos figyelem kialakulása.
- Megfigyelőképesség, emlékezet életkornak megfelelően pontos.
- Alapvető ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.
- Ok- okozati összefüggések felismerésére.

4. Az óvodai élet megszervezésének elvei

4.1 Személyi feltételek

Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

A szülőkkal, családdal, gondviselőikkel szoros együttműködés az óvodai nevelés elengedhetetlen feltétele.

Az óvodai nevelés eredményességének feltétele az óvoda minden dolgozójának összehangolt munkája.

Az alkalmazottak viszonya a gyerekekhez, családokhoz, szakmához, óvodához, munkatársakhoz meghatározó. Az inkluzív szemlélet áthatja óvodai létünket.

Az Intézményvezetői feladatokat, csoportban gyermekek fejlesztésében részt vevő óvodavezető látja el, felelős az intézményben folyó pedagógiai, tanügyigazgatási feladatokért. Támogatja a minősítési és tanfelügyeleti eljárásokat. Megszervezi és ellenőrzi az önértékelési folyamatot.

Az óvodai nevelőmunka egyik kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek.

Óvodánk működését dajkák és mind három csoportban egy – egy pedagógiai, illetve gyógypedagógiai asszisztens segíti a pedagógiai munkát, szoros együttműködésben az óvodapedagógussal és a fejlesztő, segítő szakemberekkel.

Óvodapedagógus

Az óvodapedagógus munkájának elsődleges célja a gyermek személyiségfejlesztése.

Feladata

- Biztonságos, elfogadó légkör megteremtése.
- Inspiráló, alkotó környezet kialakítása.
- Az óvodai csoportközösség alakulásának segítése, fejlesztése.
- Differenciált nevelés megvalósítása, egyéni bánásmód érvényesítése.
- Az óvodai nevelés során színes, sokoldalú módszerek, eszközök és technikák alkalmazása.
- A módszertani eszköztár folyamatos bővítése.
- A szabad játék feltételeinek megteremtése, a játék kísérése.
- A pedagógiai folyamat tervezése a nevelést segítő szakemberekkel és a fejlesztő teammal együttműködve.
- A tevékenységek tervezése, szervezése, kísérése. Egyéni tanulási utak támogatása.

- A pedagógiai folyamatok értékelése.
- A gyerekek egyéni fejlődésének követése.
- Kapcsolattartás és együttműködés a szülőkkal, nevelőkkel, a nevelést segítő szakemberekkel.

Pedagógiai és gyógypedagógiai asszisztens

A pedagógiai, illetve gyógypedagógiai asszisztens elsődleges célja az óvodapedagógussal együttműködve a gyermek személyiségfejlesztése.

Feladata

- Az óvodapedagógussal együttműködve a biztonságos, elfogadó légkör megteremtése.
- Az óvodapedagógus nevelői munkájának támogatása.
- A gyerekekkel kapcsolatos gondozási feladatok ellátása, önállósodás támogatása.
- A gyerekek pihenésének szervezéséhez szükséges feladatok ellátása a dajkával együttműködve.
- Differenciált nevelés, illetve az egyéni bánásmód feltételeinek elősegítése.
- A pedagógus által tervezett, szervezett tevékenységek előkészítése, az igényeknek megfelelően a tevékenységekben való aktív részvétel.
- A tevékenységekhez használt eszközök rendben tartása.
- A csoport rendjének elősegítése.
- Az óvodai csoportközösség alakulásának segítése.
- Szakmai képzéseken való részvétel, módszertani eszköztár bővítése.
- Kapcsolattartás és együttműködés a szülőkkal, nevelőkkel, a nevelést segítő szakemberekkel.

Dajka

A dajka munkájának célja az óvodai nevelés segítése, a gondozási, higiéniai feladatok ellátása.

Feladata

- Az óvodapedagógussal együttműködve a biztonságos, elfogadó légkör megteremtése.
- Az óvodapedagógus nevelői munkájának támogatása.
- A gyerekekkel kapcsolatos gondozási feladatok ellátása, önállósodás támogatása.
- Az óvodai nevelés folyamatának, napirendjének ismerete.
- Az óvoda konyhai feladatainak ellátása.
- A gyerekek étkezéséhez szükséges feladatok ellátása.
- A gyerekek pihenésének szervezéséhez szükséges feladatok ellátása.
- Az óvoda és tereinek rendben és tisztántartása.

Az óvodai nevelő munkát és képességfejlesztést egy egységben látjuk, a gyermeket középpontba helyezve és érdekeit szem előtt tartva. Pedagógiai programunkban kiemelt

szerepet kap a segítő szakemberekkel való szoros együttműködés. Az egyéni fejlesztés mellett segítő szakembereink részt vesznek a gyerekek mindennapos óvodai tevékenységeiben is, ezzel támogatva az inkluzív pedagógia feltételeinek megteremtését.

Pszichológus

Az óvoda pszichológus munkájának célja a gyerekek személyiségfejlesztése és lelki egészségvédelme.

Egyéni és csoportos formában foglalkozik a gyerekekkel. Támogatja a gyerekek beilleszkedését, a társas kapcsolataik alakulását, az esetleges traumák felismerésében fontos szerepet játszik. Pszichológiai jellegű szűrővizsgálatokat, képességvizsgálatokat szervez a tanulási nehézségek megelőzése érdekében. Egyéni tanácsadással segíti a szülőket, játékos terápiás folyamatban dolgozik a gyerekekkel, segíti a beilleszkedést, támaszt nyújt a családi krízisek során az óvodai életben. Heti rendszerességgel részt vesz a csoportok játéktevékenységében, segíti a nevelő-oktató munka hatékonyságát.

Fejlesztőpedagógus – Gyógypedagógus

A fejlesztőpedagógus/gyógypedagógus munkájának célja az óvodáskorú gyermekek részképességeinek vizsgálata, életkoruknak megfelelő fejlesztése, iskolára való felkészítése, a tanuláshoz szükséges részképességek felmérése, fejlesztése. A fejlesztőpedagógus/gyógypedagógus munkájának célja az óvodáskorú gyermekek részképességeinek vizsgálata, életkoruknak megfelelő fejlesztése, iskolára való felkészítése, a tanuláshoz szükséges részképességek felmérése, fejlesztése.

Egyéni és csoportos formában foglalkozik a gyerekekkel. Heti rendszerességgel felméri és játékosan fejleszti a részképességeket és az iskolához szükséges képességeket, és/vagy eszközöket, ötleteket ad az óvodapedagógusoknak a gyerekek mindennapos játékos fejlesztéséhez. A pedagógusokkal szorosan együttműködve, a gyerekek fejlődését nyomon követve dolgozik, egymást segítve a tapasztalatokkal a gyerekek életkori és egyéni sajátosságait, szükségleteit fókuszban tartva. Team-ben dolgozik az óvodapedagógussal, a mozgásterapeutával és a logopédussal.

Mozgásterapeuta

A mozgásterapeuta munkájának célja az óvodáskorú gyermekek mozgásának, testképének, testsémájának, dominanciájának (nagy- és finommotorika) felmérése, fejlesztése, az idegrendszer érettségének nyomon követése.

Egyéni és csoportos formában foglalkozik a gyerekekkel. Felméri a gyerekek idegrendszeri, mozgásos érettségét, egyéni fejlesztési terv mentén fejleszti azokat a területeket, amikben lemaradást tapasztal. A mindennapos tornához ötleteket, javaslatokat ad, együtt gondolkodik az óvodapedagógusokkal és fejlesztőpedagógussal. Egyéni és csoportos fejlesztő mozgásos foglalkozást tart. Iskola előtti évben idegrendszeri és mozgásos kontrollvizsgálatot végez. Team-ben dolgozik az óvodapedagógussal, a fejlesztőpedagógussal és a logopédussal.

Logopédus

A logopédus munkájának célja az óvodás korú gyerekek beszéd-, és nyelvi készségeinek felmérése, fejlesztése, az anyanyelvi fejlődés nyomon követése, a beszédhangok vizsgálata és fejlesztése.

Egyéni és csoportos formában foglalkozik a gyerekekkel. Beszéd és nyelvi felmérést és terápiát végez egyéni és kiscsoportos formában, játékos fejlesztő ötletekkel segíti a mindennapos játék és foglalkozás tevékenységet. A beszédértés és észlelés fontosságát szem előtt tartva végez szűrővizsgálatot az iskolát megelőző évben. Team-ben dolgozik az óvodapedagógussal, a fejlesztőpedagógussal és a mozgásterapeutával.

4.2 Tárgyi feltételek

Az óvoda tárgyi környezete, az épület, a kert legyen egy inspiratív, harmóniát sugárzó tér, ahol a gyermek biztonságban érezheti magát, kifejezheti önmagát, ahol a szabad játék és a tapasztalati tanulás feltételei megteremtődnek.

Az óvoda rendelkezzen a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

A Pendula Óvoda Budapesten a II. kerületben található, a Húvösvölgyi út 18. szám alatt. Tömegközlekedéssel és autóval is könnyen megközelíthető, az épület udvarán parkoló áll a szülők rendelkezésére. A többfunkciós épület az utcától beljebb helyezkedik el, így csendesebb környezetet biztosít a gyerekek számára.

Óvodánknak a Világszép Alapítvány budapesti központja ad otthont. A tetőtéri irodákban az Alapítvány munkatársai dolgoznak. Az épület kijárati szintjén pedig a Létra Klub közösségi tér fog működni, itt található az óvoda tornaszobája is.

A földszinten alakítottuk ki a három csoportszobát, a csoportokhoz tartozó öltözőket és mosdókat, valamint a melegítő konyhát. Az óvoda egyéb helységei, fejlesztő és terápiás szobák, irodák, valamint a Pendula Gyerekkönyvtár az első emeleten található.

Az épület mögött óvodánk játszókertje kap helyet, ahol kiemelt gondoskodással ültetett fák, cserjék, növények között egyedi tervezésű játékok várják a gyerekeket.

A Pendula programban fontosnak tartjuk a gyerekek környezetének alakítását.

Úgy gondoljuk, hogy az óvoda külső és belső terei, mint „harmadik nevelő”, motivációs eszköz, támogatja a gyerekek kreativitását, szabad önkifejezését, valamint a spontán tanulást, élményszerzést.

Az óvoda, mint egy közösségi tér, megfelelő munkakörnyezetet biztosít az óvoda dolgozói számára, valamint lehetőséget a családok, vendégek fogadására.

Az óvoda felszereltsége megfelel a gyermek változó testméretének, biztosítja egészségük megőrzését, fejlődést.

A vegyes életkorú gyerekek csoportszobái lehetőséget adnak a kuckók kialakítására, sokoldalú pedagógiai terek kialakítására. Az egyik csoport szobája a gumiszőnyeggel fedett teraszra nyílik, mintegy megnövelve a csoportszoba terét. A másik csoportszoba sajátossága, hogy a szoba egy része egy igényesen kialakított télikert, ami varázslatos természetes fényt ad a csoportnak.

Az iskolára hangolódó csoport pedagógiai tere egy nyitott, alkotó műhely hangulatát kelti. Színpadokkal, dobogókkal, titkos fiókokkal és a Pendula névből indulva egy dekorációra alkalmas nyírfaággal.

Óvodánkban két fejlesztőszoba és egy tágas tornaszoba áll a gyerekek rendelkezésére, ahol a csoportos és egyéni fejlesztés feltételeinek megteremtését a környezet alakításával is segítjük.

Óvodánkban helyet kap egy gyerekkönyvtár, aminek szerepe a mesehallgatóvá, olvasóvá nevelés. A könyvgyűjteményt a gyerekek kutatásra, projektekhez is használhatják, valamint szüleikkel is kölcsönözhetnek könyveket. Fontosnak tartjuk, hogy a könyvtár egy olyan hely legyen, ahova a gyerekek szívesen járnak, egy csendes, elvonulós helyet biztosítva a gyerekek számára a nap bármely szakaszában.

A gyerekek által használt tárgyi felszerelések számukra hozzáférhetően vannak elhelyezve. Az eszközök, játékszerek igényesek, letisztultak, teret adva a gyermek képzeletének és kreativitásának. Elsősorban a kevesebb, több elvét érvényesítve, a természetes anyagokból készült játékokra helyezzük a hangsúlyt.

Óvodánk kertjében sokféle növény, fák, cserjék ligetes hatása közvetíti a derűs, elfogadó, kiegyensúlyozott légkört. Körültekintő tervező munkával kialakított játszókertünk sokoldalú mozgásformákra és szabad játékokra ad lehetőséget.

4.3 Az óvodai élet megszervezése

Ritmusunk

Óvodánkban a nevelési év szeptember 1-től augusztus 31-ig tart.

A gyerekek felvétele folyamatos.

Óvodánk reggel 7 órától délután 18 óráig tart nyitva.

Az óvoda teljes nyitvatartása alatt óvodapedagógus foglalkozik a gyerekekkel.

A reggel érkező gyerekeket, 7 és 8 óra között a *Napkelte* csoportban várjuk, ahol óvodapedagógusunk megteremti a megérkezés, ébredés és a közös játék feltételeit.

Délután 17 és 18 óra között a *Naplemente* csoportban fogadjuk a gyerekeket, ahol óvodapedagógusunk a közös játék mellett, a nap hangulati lezárásában is segíti a gyerekeket.

Óvodánk a magyar nemzeti ünnepek alkalmával zárva tart.

Intézményünk a téli szünetben 1 hétre, a nyári szünetben 3 hétre zárva tart.

Nyáron történik az óvoda szükség szerinti karbantartása, felújítása.

Óvodánkban egy évben két nevelés nélküli munkanapot tartunk, amikor pedagógusaink szakmai képzésen vesznek részt. Ezekon a napokon óvodánk zárva tart.

A nap ritmusa

7:00 – 8:00 Érkezés, a gyerekek fogadása, közös szabad játék

8:00 – 12:00 Párhuzamos tevékenységek

- szabad játék
- folyamatos reggeli, tízórai
- komplexen szervezett kötetlen tevékenységek
- szabad mozgás
- mese, drámajáték
- Beszélgetőkör
- játék a szabadban, séták, kirándulások

12:00 – 13:00 Gondozási feladatok, étkezés

13:00– 14:30 Pihenés

14:30– 17:00 Párhuzamos tevékenységek

- folyamatos ébredés
- gondozási feladatok, folyamatos uzsonna
- szabad játék
- szervezett kötetlen tevékenységek
- játék a szabadban

17:00 – 18:00 Közös szabad játék, a nap lezárása, búcsúzás

A 5 - 6-7éves korosztályú csoport számára biztosítjuk a differenciált napirendet.

A pihenési idő 30-45 perc, melyet szabad játék és a délutáni napirend követ.

Nyári élet

A nyári hónapokban az időjárásnak megfelelően, a gyerekeket gyakran a kertben fogadjuk. Udvarunkon lehetőség van a párapunál felfrissülni, vizes játékokat játszani, sarazni. E mellett a csoportszobából is több játékot, valamint kézműves, alkotó eszközöket hozunk ki a szabadba.

A nap hűvösebb idejét töltjük a kertben és a késő délelőtti időszakban a csoportszobában folytatjuk a játékot.

Kiemelten figyelünk a gyerekek bőrének védelmére, valamint arra, hogy elegendő folyadékot fogyasszanak a nagy melegben.

A csoport létszáma szerint, nyáron összevont csoportban folyik az étkezés, pihenés, valamint a benti játék.

Beszoktatás

A beszoktatás időszaka alapvetően meghatározza a későbbi gyermek- pedagógus- szülő, nevelő kapcsolatot. A beszoktatás alapelve, hogy a gyermek és a család igényeit figyelembe véve, egyénre szabottan tervezzük, szervezzük a befogadás folyamatát. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermek szülővel, családtaggal vagy nevelővel együtt ismerkedjen az óvodával, valamint fél napos, illetve fokozatos óvodában tartózkodásra is.

A beszoktatás alapja a kölcsönös bizalom és elfogadás, mely türelmet igényel a gyerekektől, szülőktől, nevelőktől, pedagógusoktól. A határozott, biztonságot nyújtó keretek, tiszta kommunikáció hozzájárul az érzelmi biztonság kialakulásához.

Elsődleges célunk, hogy biztonságos, szeretetteljes, aktív légkörben a gyerekek jól érezzék magukat, bekapcsolódjanak a tevékenységekbe. A gyermek számára az óvodába lépés gyakran nagy változás, s az új körülmények az alkalmazkodás, beilleszkedés képességét feltételezik. Minden gyermek önálló személyiség, akik eltérő tulajdonságokkal, képességekkel rendelkeznek, ezért a befogadás is egyénenként változó folyamat.

A beszoktatás időszaka nem csak az új óvodásokat, hanem a nyári szünetről vagy hosszabb távollét után visszatérő gyerekeket is érinti. Gyakran a hosszú, izgalmas családi körben töltött nyári időszak után vagy egy hosszabb betegség után, a gyerekeknek ugyanolyan nehéz az óvoda ritmusát újra felvenni, mint az új gyerekeknek. Ezért különös érzékenységgel tekintünk a visszatérő gyerekekre is.

A napi életritmus, a rendszeres, megszokott időben végzett tevékenység visszahat az életfolyamatokra, s az egészséges testi- szellemi – lelki fejlődés feltétele.

A hét ritmusa

Óvodánkban a tevékenységek tervezése projekt módszerrel történik, ami a gyerek érdeklődésére és aktivitására helyezi a hangsúlyt.

A tevékenységek komplexen jelennek meg a hét minden napján.

Tevékenységi formák az óvodában:

- Szabad játék
- Verselés, mesélés
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
- Mozgás
- A külső világ tevékeny megismerése
- Munka jellegű tevékenységek
- A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Pedagógiánkban hangsúlyos, a gyerekek egyéni differenciált fejlesztése, egyéni tanulási utak támogatása és a speciális fejlesztés. Az integrált képességfejlesztés a fejlesztő szakemberekkel szoros együttműködésben valósul meg.

4.4 Ünnepek, hagyományok

Óvodánk ünnepeit és hagyományait a pedagógiai szemléletünk szerint, inkluzív értékek mentén tervezzük és szervezzük.

- **Évindító piknik**
Augusztus végén közös piknikre várjuk a családokat óvodánk kertjében, amikor együtt köszöntjük, fogadjuk az új gyerekeket, szülőket a Pendulában.
- **Évszakköszöntő kirándulás**
Egy évben négy alkalommal, évszak köszöntő kirándulásra indulnak a csoportok. A programot a csoportos pedagógusok szervezik. Az utazáshoz óvodánk külön buszt biztosít a gyerekek és pedagógusaik számára.
- **Beszélgetőkör- szülőklub**
A nevelési év során havonta egy alkalommal beszélgetésre várjuk a szülőket. A délutáni programon gyermeknevelési témákkal foglalkozunk. A beszélgetést munkatársaink és meghívott szakemberek kísérik.
- **Népmese napja (szeptember 30.)**
Pedagógiai programunk egyik kiemelt eleme a mese. A népmese napján szülővel, meghívott mesemondókkal együtt ünnepeljük a magyar és más népek kultúrájának gazdagságát.
- **Nemzetközi könyv-ajándék nap (február 14.)**
Ezen a napon irodalmi játszóházat, alkalmanként író-olvasó találkozót szervezünk. Partner intézményekkel könyv ajándék programot alakítunk ki.
- **Magyar költészet napja (április 11.)**
A Magyar költészet napja alkalmából családi irodalmi délutánra várjuk a szülőket, családokat.
- **Együtt, veled – játszódélután**
Egy évben négy alkalommal szervezünk játszódélutánt, amikor a csoportokban tematikus programokkal, játékokkal várják a szülőket a gyerekek és a pedagógusok.
 - Nagyszülők napja
 - Átváltozós mesék
- **Mikulásváró (december 5.)**
Ez a várakozás napja óvodánkban. A gyerekek apró kekszeket készítenek, amit a nap végén mindenki hazavihet magával és otthon kikészítheti a Mikulásnak.
- **Gyertyafény hete**
A téli szünetet megelőző hét a gyertyafény hete. Ebben az időszakban meghitt, nyugodt, bensőséges hangulatot varázsolunk az óvodába.
 - Titkok napja
 - Pendula est, Szülők kórusa

- **Anyák napja** (Május első vasárnap)
Május első hetében az anyukákkal közös kirándulást szervezünk, piknikkel és körtáncsal a nagyréten.
- **Apák napja** (Június 3. vasárnap)
Június harmadik hetében mozgásos és ügyességi játékokra hívjuk az apukákat.
- **Pendula - A nagyok éjszakája**
Az iskolába készülő gyerekek számára év végén, egy éjszakás élmény napot szervezünk, Paloznagon a Meseközpontban.
- **Pendula születésnap** (Október)
Októberben ünnepeljük óvodánk születésnapját. Közös játékokra, dalra, színházra, családi délutánra várjuk a gyerekeket, szülőket, barátokat.

4.5 A dokumentálással kapcsolatos feladatok

Az óvodai nevelés a pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus közreműködésével.

Az óvodai nevelés tervezésénél a kiindulópont a pedagógiai programban meghatározott, célok, feladatok és értékek.

A pedagógiai tervezés projekt módszerrel történik, ami a gyerek érdeklődésére és aktivitására helyezi a hangsúlyt, időt és teret ad arra, hogy egy témát több oldalról, a gyerekek és szülők bevonásával vizsgáljon meg a csoport. Ezáltal a szülők jobban megismerhetik az óvodai életet, mely segíti az elfogadás és befogadás folyamatát.

A projekt témák mind három csoportban azonosak, meghatározott időkeretben. Azonban a témák feldolgozása az óvodapedagógusok módszertani sokszínűségére, eszköztárára épít a pedagógiai asszisztensek és fejlesztő, segítő szakemberek bevonásával.

Kötelezően vezetett dokumentumaink

- Felvételi és mulasztási napló
A felvételi és mulasztási napló naprakész vezetése az óvodapedagógus feladata.
- Csoportnapló
Óvodai csoportnaplónk egyedi tervezésű az előírt követelményekkel, valamint a pedagógiai programunkkal összhangban. A napló a pedagógiai folyamatok tervezésére szolgál, tartalmi elemi, a nevelési terv, a projekt terv összefoglalása, a heti terv és a nevelési év értékelése. A csoportnapló vezetése az óvodapedagógus feladata.
- Projekt tervek
A projekt tervek gyűjteménye, önálló, folyamatosan bővülő dokumentum, amely minden pedagógus rendelkezésére áll. A projekt tervek előkészítése az

óvodapedagógusok feladata a pedagógiai asszisztensekkel és a fejlesztő teammal együtt működve.

- Gyermek fejlődését nyomon követő dokumentum
A gyermekek fejlődésének dokumentuma
- Önértékelés dokumentumai

4.6 Az óvoda kapcsolatai

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődést. Ennek alapvető feltétele a családokkal való szoros együttműködés.

Abban az esetben, amikor a gyermek, gyermekvédelmi gondoskodásban él, az együttműködés a gyerekekről gondoskodó szakemberekkel, valamint az adott intézménnyel kiemelten fontos a gyermek fejlődése érdekében.

Az együttműködés formái változatosak, az óvodapedagógus figyelembe veszi az egyéni sajátosságokat, szokásokat, az együttműködés során érvényesíti a prevenció és intervenció gyakorlatokat, a gyermekhez, családhoz, szakemberekhez illesztett megoldásokat.

Óvodánkban az óvodapedagógusok, pedagógiai asszisztensek és fejlesztő, segítő szakemberek együttműködésének formái:

- Kiemelt fontosságú a szülővel, gondviselővel való szoros együttműködés és kapcsolattartás a gyerekek megismerése, fejlődése szempontjából, valamint a család, otthon és óvoda közötti gyengéd átmenet biztosításáért.
- Egyéni megbeszélések, a gyermek fejlődésének szülővel, gondviselővel való együttes nyomon követése érdekében. A közvetlen, nyílt kommunikáció segíti az elfogadást, befogadást, erős, megtartó közösséget épít.
- Internetes kapcsolattartás eseménynaptáron keresztül, csoportonkénti - Életünk könyve – fotó galéria működtetése, így a család, nevelők bepillantást kaphatnak a gyermek hétköznapjaiba. Az óvoda eseményeit, programjait a szülő, nevelő követni tudja, lehetőségeihez, igényeihez mérten ezekbe be tud kapcsolódni.
- Szülői értekezletek szervezése csoportonként az adott közösség alakulását segíti. A csoport sajátosságairól, problémáiról, működéséről a szülővel, nevelőkkel közösen tudnak a pedagógusok gondolkodni, beszélgetni, megoldásokat keresni.
- Szülői közösség működésének támogatása, ami a szülők, nevelők, az óvodapedagógusok és óvodai nevelés folyamatai közötti kapcsolatot erősíti, támogatja.
- Beszélgetőkör – szülőklubot, óvodapedagógusok és egyéb pedagógiai szakemberek kísérik. A szülőklub témája az éppen aktuális, szülőket, nevelőket foglalkoztató gyermekneveléssel kapcsolatos kérések. Célja a szülők, nevelők kompetencia érzésének erősítése, a szülők és nevelők edukációja, valamint a közösség támogatása.

- Játsonapok, nyitott programok, ünnepek szervezése, amikor a szülők, nevelők, családtagok, nevelést segítő szakemberek bepillantanak és egyéni módon részt vesznek az óvoda életében.
- Kulturális programok, kirándulások szervezése során sokoldalú élmények átélése által a közösségi érzés erősödik.

Óvoda kapcsolatai partnerekkel

- Intézmény fenntartója
- Óvodánk partnerei, alapítványok, egyesületek
- Bölcsődék
- Társintézmények, óvodák
- Iskolák
- Pedagógusképző felsőoktatási intézmények
- Egészségügyi és szociális intézmények
- Gyermekvédelmi intézmények, nevelőszülői hálózatok
- Gyermekjóléti Szolgálat
- Családsegítő Központ
- Pedagógiai Szakszolgálat intézményei
- Szakértői és Rehabilitációs Bizottság
- Kormányhivatalok, tankerületek
- Közművelődési intézmények
- *Külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítés, szakmai kapcsolat*

Világszép Alapítvány

Óvodánk együttműködő partnere a Világszép Alapítvány.

Óvodánkban az alapítvány, 9-12 fő gyermekvédelmi gondoskodásban élő gyermek, (csoportonként 3-4 fő) óvodai nevelését támogatja, a gyermek felvételétől az óvodáskor végéig.

A gyermek támogatása, hazagondozás vagy örökbeadás esetén is folytatódik, amennyiben a szülők szeretnék, hogy gyermekük óvodai nevelése továbbra is a Pendula Óvodában folytatódjon.

A gyerekek felvételénél kiemelten fontos a gyermekvédelmi szakszolgálattal, nevelőszülőkkal, gyermekotthon vezetőikkel való együttműködés.

Az óvoda vezető, a nevelési év végén, éves beszámolót készít, a támogatott gyerekek óvodai neveléséről. Az elkészült dokumentumot bemutatja az alapítvány szakmai fóruma előtt.

„Többet megtudhatsz másokról egy óra játék, mint egy év beszélgetés alatt.” Platón

5. Az óvoda tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

5.1 Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. Az óvodás gyerek elemi pszichikus szükséglete, egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenység. A külvilágból és a gyermek belső világából származó élmények, benyomások feldolgozásának eszköze.

Cél

Kiemelt cél az óvodai élet mindennapjaiban a szabad játék túlsúlyának megteremtése. Mindez mutakozzon meg az óvoda napirendjében, időbeosztásában, és a játékos tevékenység-szervezésben.

Feladat

- A szabad játék feltételeinek megteremtése, a nyugodt, elfogadó légkör és elegendő, összefüggő játékidő biztosítása.
- Harmóniát sugárzó pedagógiai terek kialakítása, melyek igazodnak a gyerekek igényeihez. A gyerekek fantáziájának kibontakozását segítő, letisztult formák, átrendezhető terek kialakítása.
- Igényes játékeszközök kiválasztása, melyek különféle játékformák kibontakozását segítik elő. Egyszerű eszközök, anyagok biztosítása, melyek elindítják a gyermek képzeletét, serkenti fantáziáját.
- Sokoldalú élmények biztosítása, melyek gazdagítják a gyerekek játékát.
- A szabad játék kísérése, a pedagógus tudatos jelenléte, mely biztosítja az élményszerű, elmélyült játék kibontakozását, lehetővé teszi a gyerekek közötti játékkapcsolatok kialakulását.

Differenciált nevelés feladata

A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek, köztük a sajátos nevelési igényű gyerekek nevelése

- Egyéni, speciális igényeknek megfelelő környezet kialakítása.
- Motiváló pedagógiai terek kialakítása.
- Játékeszközök adekvát használatának segítése, támogatása, ami elősegíti a későbbi önálló tevékenységet.
- Szabad játék kísérése által, a cselekvésbe ágyazott, spontán tapasztalatszerzés támogatása.
- Sokoldalú élmények biztosítása a gyermek sajátos igényeihez igazodva.

Óvodapedagógus feladata

- A szabad játék feltételeinek megteremtése az egyéni és adott gyerekcsoport igényeihez igazodva.
- A csoportszoba tereprendezése, a játékeszközök megválasztása, az egyéni és az adott gyerekcsoport igényeihez igazodva.
- A pedagógus kíséri a gyerekek játékát, bevonható társ, segítő, kezdeményező. Támogatja a gyerekek közötti társas kapcsolat alakulását.
- A gyerekek játékának megfigyelése, az együttjátszás a gyerekek megismerésének és fejlődésük követésének egyik formája.
- Szülők tájékoztatása, segítése a gyerekek játékával kapcsolatos témákban.

Fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- A szabad játékra a szerep, szabály és konstruáló játékok túlsúlya jellemző.
- Az óvoda tereinek kreatív használata.
- Játékeszközök használata kifinomult, a játékra, mint értékre tekintenek a gyerekek.
- A gyerekek motiváltak saját játékok készítésére, létrehozására, önálló, alternatív játékszabályok kialakítására.
- Szabályjátékok esetén képesek a szabályokat betartani, kudarcűrésük differenciált.
- A gyerekek képesek a játékban elmélyülni, hosszantartóan együtt játszani.
- A játékhelyzetekből adódó konfliktusokat képesek egymás között megoldani.

Játékformák kisgyermekkorban

Gyakorlójáték

A gyakorlójáték az első játék típus, amely kisgyermekkorban megjelenik. A megismerés és felfedezés vágya indítja, szorosan összefügg a mozgás fejlődésével. A gyakorlójáték során már nem a megértés, felismerés, hanem maga a tevékenység, a funkció jelent örömforrást. Jellemző játékok a tologatható játékok, tárgyak rakosgatása, hintázás, mozgásos játékok, hangsorok, dallamok ismételtetése.

A gyakorlójáték során erősödik a kompetenciaélmény, a "képes vagyok!" "hatni tudok" érzése. A gyerekek megtanulják önmagukat a térben, a tárgyakhoz való viszonyrendszerben elhelyezni, a hatások és kölcsönhatások egyre tudatosabban kerülnek használatba. A gyakorlójáték során véletlenszerűen bekövetkező hatások tudatos használata a későbbi fejlettebb játékok alapja lesz.

Hangsúlyosan a 0-2 éves korú gyerekek játékára jellemző, óvodáskorban is megjelenik.

Konstruáló játék, építőjáték

Konstruáló játék során a gyermek az alkotás örömeért hoz létre valamit. A kezdeti fakockák, építőelemek rakosgatásától, jut el a gyerek a komplex építmények, szerkezetek, játékszerek készítéséig.

A tanuláshoz szükséges részképességek fejlődése szempontjából nagyon fontos gyakorlás kezdődik el ebben a szakaszban: egyensúlyi helyzetek gyakorlása, ok-okozat felismerése, mennyiségekről való gondolkodás, stabilitási kérdések, jól koordinált mozgások összehangolt működtetése, figyelem fejlődése, türelem alakulása.

A konstruáló játék elsősorban óvodás és kisiskolás korra jellemző.

Szerepjáték

A szerepjáték a „mintha” játék világa, amikor a gyermek úgy tesz, mintha más valaki vagy valami volna. A játék során személyeket, tárgyakat jelenít meg, gondolatokat, érzéseket elevenít meg. A szerepjáték tartalmi gazdagsága összefügg a gyermek élményeivel, felnőtt és gyermek együttes tevékenységeivel.

3-5 éves korban a játék tartalmát jellemzően a tárgyakkal való, környezetből átvett cselekvés határozza meg. Ilyen játékok például a főzés, terítés, szerelés, mosogatás.

5-7 éves korban a játék témája maga a szerep. A gyerekek szerepeket öltenek magukra és osztanak egymásra, játék során ennek megfelelően viselkednek, beszélnek egymással. Ilyenek például a boltos, orvosos, színház, iskolás játékok.

A szerepjáték során a gyermek élményt dolgoz fel, feszültséget vezet le, tanul, tapasztal, saját világot épít fel - a gyermek megismeri a világot, a felnőtt pedig a gyermeket a játékon keresztül.

Szabályjáték

A szabályjátékok során, a szabályok és azok betartása a játék motivációja, ez nyújt öröm és élmény forrást a gyermek számára. Szabályjáték típusok a mozgásos játékok, értelmi képességeket fejlesztő játékok, népi és dalos játékok.

4-5 éves korban már megjelennek a meghatározott szabályok szerinti játékok (párkereső, egyszerű táblásjátékok, kártyajátékok). Azonban a szabályok megértése, követése, a kudarc helyzetek, konfliktushelyzetek kezelése gyakran nehézséget okoz óvodáskorban.

A tanuláshoz szükséges részképességek alakulása szempontjából nagyon fontos játékforma. A dobókocka, a számosság, a szem- kéz-hang összehangolása kulcsfontosságú. A matematikai képességek megalapozója. Fejlődik a kudarctűrés, a kombinációs készség, a stratégiai gondolkodás.

A szabályjáték hangsúlyosan óvodáskor végére és kisiskoláskorra jellemző.

5.2 Verselés, mesélés

A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.

A játékos mozdulatokkal összekapcsolt mondókák, versek, a mindennapos mesélés, hozzájárul a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez.

Cél

Az óvodai nevelés során cél, a mindennap ismétlődő, mozdulatokkal kísért mondókák, versek, mesék által a gyerekek számára érzéki- érzelmi élményeket nyújtani.

Feladat

- A mindennapos mesélés szertartásának kialakítása. A mindennap ismétlődő mesélés által a belső képalkotás és gyermeki élményfeldolgozás folyamatának elősegítése.
- A mindennapi mondókázás, verselés feltételeinek megteremtése.
- Irodalmi élmény nyújtása, népi, klasszikus és kortárs irodalmi műveken keresztül.
- A gyerekek önkifejezésének, saját vers- és mesealkotásának támogatása, az ehhez szükséges feltételek megteremtése.
- *A gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történetét feldolgozó mondavilág elemeivel, meséivel való ismerkedés.*

Differenciált nevelés feladata

A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek, köztük a sajátos nevelési igényű gyerekek nevelése

- A gyermek sajátos igényeihez, képességéhez igazodó mese választás.
- A mindennapok történéseiben való eligazodást, élmények, érzések feldolgozását szolgáló történetek választása.
- A történetek feldolgozása illeszkedik a gyermek speciális igényeihez.
- Önkifejezés támogatása speciális eszközökkel.

Óvodapedagógus feladata

- A mindennapos verselés, mesélés feltételeinek – inspiratív hely, elegendő idő, érzelmi biztonságot nyújtó légkör, esztétikus eszközök, sokoldalú élmények-biztosítása.
- Mindennap ismétlődő, élő szavas mesemondás.
- A nevelő munkában a dramatizálás, bábozás, tárgyjáték, drámajáték alkalmazása.
- Népi, klasszikus és kortárs irodalmakban való jártasság.
- Az adott gyerekcsoport egyéni és csoportos média élményeiben való jártasság (pl. rajzfilm, tévéfilm, mozi) mellett, az élményfeldolgozás feltételeink biztosítása.
- Mesehallgatóvá, mesélővé, olvasóvá nevelés.
- A gyerekek egyéni szabad szöveg alkotásának, szabad önkifejezésének támogatása.
- Szülők tájékoztatása, segítése a kisgyermekkorú mese és vers témakörében.

Fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- A gyerekek szívesen hallgatnak meséket, verseket.
- A gyermek képes önálló történeteket, verseket alkotni.

- Hallott történeteket, verseket önállóan el tud mesélni.
- Szívesen használja a megismert történetjátszási technikákat (bábozás, árnyszínház, papírszínház stb.).
- Társaival önálló előadások szervezésére képes.
- A gyermek ismeri a könyvtár használatát, a könyvet értéknek tekinti.

Ringatók, ölbeli játékok, mondókák

A ringatók, ölbeli játékok támogatják a korai kötődés kialakulását, különösen az anya-gyerek, apa-gyerek kapcsolatában. A közös élőszavas, mozgással kísért élmény a beszéd kialakulásának egyik alap feltétele. A lovagoltatók, hintáztatók, csiklandozók, tenyér játékok, élményen, érzékszervi tapasztaláson keresztül segítik a gyerekeket saját testük megismerésében. A mondókák ritmusukkal, gazdag nyelvi-formai világukkal előkészítik a gyerekeket a mesék befogadására. Kisgyermekkorban a szülővel, felnőttel együtt játszott kétszemélyes mondókák érzelmi biztonságot nyújtanak.

Én mesék

Az „én mesék” a gyermek saját életéről szóló, rövid történetek, melynek főszereplője maga a gyermek. Az óvodás kort megelőző időszakban, ezek a szülő, felnőtt által mesélt történetek segítik a gyermeket élményei feldolgozásában, a világban való eligazodásban.

Az óvodakezdés időszakában, a csoport életéről, mindennapjairól szóló történetek keretet, kapaszkodót adhatnak a kisgyermek számára.

Népmesék

A népmesék gazdag világa igazi kincs az óvodai nevelésben. A kisgyermek a láncmesék, állatmesék hallgatásán, átélésén keresztül jutnak el a novellamesék, legendamesék, tréfás mesék, majd a tündérmesék kapujába.

A népmese szerkezete, rendje a gyerekek számára biztonságot nyújt. Szimbólumokon keresztül képes oldani a félelmeket, szorongásokat, segíti az érzelmek feldolgozását.

Kortárs gyermekirodalom

A kortárs gyermekirodalmi művekben a gyerekek tapasztalatai és érzelmei tükröződnek. Ezek az alkotások új megvilágításban ábrázolják a dolgokat, szélesítik a gyerekek önismeretét, a világ megismerését. A kortárs művek érzelmi, esztétikai élményt nyújtanak a gyerekek számára, és saját alkotótevékenységre ösztönözik őket.

Film, rajzfilm

Az óvodás korú gyerekek meseélménye gyakran kiegészül filmekkel, rajzfilmekkel. Bár az élő szavas mesélést a képernyőn látott történetek nem helyettesíthetik, azonban az életkornak megfelelően választott mesefilmek közös családi élményt nyújthatnak. Az igényes,

körültekintő választás és a szülői, felnőtt jelenlét mellett fontos, hogy az élmény feldolgozására is lehetőséget adjunk a gyerekek számára.

Önkifejezés

A sokszínű élmények a gyerekekben alkotó folyamatokat indítanak el, saját mondóka, mese, vers költésre ösztönzi őket. Gyakran egy jól ismert mesei fordulat vagy vicces hangulatú rím indítja el a gyermek fantáziáját és hoz létre belőle valami újat és egyedit. Fontos, hogy megteremtsük azokat a feltételek, alkalmakat melyek támogatják a gyerekek önkifejezését. Ilyen lehet a meseszöveg, szabadszöveg alkotás, történetjátás, tárgyjáték, drámapedagógiai eszközök alkalmazása.

5.3 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az élményt nyújtó ének-zenei tevékenységek során a gyerekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás sokszínűségét, szépségét, a közös éneklés örömét. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Cél

Az óvodai élet mindennapjaiban cél a környezet hangjainak megfigyelése, népi gyermekdalok, dalos játékok, éneklés, zenélés, mozgás során örömteli élmények nyújtása, melyek felkeltik a gyerekek zenei érdeklődését, kreativitását.

Feladat

- Az óvodai élet mindennapjaiban megjelenő, sokoldalú zenei élmények megéléséhez szükséges feltételek megteremtése.
- Érzelmi nevelés az ölbeli játékok és az énekes népi játékok gazdagságán, zenehallgatáson, zenei alkotáson keresztül.
- Esztétikai nevelés a zenei élményeken és mozgáson keresztül.
- A zenehallgatás és a zenei anyag megválasztásán keresztül a népi kultúrák, néphagyományok megismerése.
- Zenei képességfejlesztés, hallás, ritmusérzék, éneklési készség fejlesztése, mozgásfejlesztés.
- Ismerkedés a hangszerekkel, hangszeres játékkal.
- Ismerkedés klasszikus és kortárs művészeti alkotásokkal.
- Szabad önkifejezés támogatása, zenei és mozgásos kreativitás, improvizáció fejlesztése.

Differenciált nevelés feladata

A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek, köztük a sajátos nevelési igényű gyerekek nevelése

- Zenei alapképességek elsajátításának támogatása speciális eszközökkel.
- Mondókák, dalos játékok eljátszásának, mozdulatok elsajátításának segítése.
- Ritmus, egyenletes lüktetés érzékeltetése speciális eszközökkel, technikákkal.
- Dallamok elsajátításának segítése, tevékenységbe ágyazott módon, zenei, éneklő környezet biztosításával.

Óvodapedagógus feladata

- A spontán és szervezett formában megjelenő zenei tevékenységekhez szükséges feltételek megteremtése.
- Zenei élmények nyújtása az óvodai élet mindennapjaiban.
- Jártasság a népi, klasszikus és kortárs zeneirodalomban.
- Az ölbeli játékok, mondókák, dalos játékok, közös éneklés, kreatív mozgás, hangszeres játék, zenehallgatás alkalmazása a nevelő munkában.
- A korcsoportnak és az adott óvodai csoportnak, egyéni igényeknek megfelelő zenei anyag megválasztása.
- A gyerekek zenei alkotókedvének támogatása.
- Szülők tájékoztatása, segítése a zenei neveléssel kapcsolatos témákban.

Fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- A zene különböző formái a gyermek mindennapjainak részévé válnak.
- A csoportban megismert dalokat, mondókákat ismeri, önálló éneklésre, mondókázásra képes.
- A csoportban megismert dalos játékok szabályait ismeri, azokat képes társainak átadni.
- Ismeri, felismeri a zenei fogalompárokat.
- Dalok, mondókák dallamát, ritmusát vissza tudja adni.
- Önálló zenei alkotásokra képes.

Zenei fejlődés

„A gyermekek zenei nevelését kilenc hónappal a megszületésük előtt kell elkezdni. Ezt a nevelést már kilenc hónappal az anya megszületése előtt kell elkezdni.” Kodály

Hallás

A magzat az anyaméhben belül a 14. héttől hall és a 22. héten érzékeli meg a hangok sokszínűségének világába. Lassan képes egymástól elkülönülő hangok észlelésére. A magzat mozgását, aktivitását figyelve az anya, a szülők tapasztalatokat szerezhetnek a környezet hangjainak, mondókák, mesék, különböző zenei hangok magzatra való hatásáról.

A koragyermekkorban hallásfejlődésében megfigyelhető, ahogy a csecsemő egyes hangokra összerезen, más hangok megnyugtatják vagy, ahogy az ismerős hang felé fordítja a fejét. A gyermek a hangok differenciálás mellett, az első években kezdi megérteni beszélő környezetét és ezzel együtt sajátítja el anyanyelvét. Kisgyermekkorban a játék, a mondóka, mozgás, ének segítik abban, hogy az érzékszervek egyre kifinomultabban működjenek. Az óvodai zenei hallásfejlesztés hozzájárul a hangdifferenciálás, hallásfigyelem, emlékezet, belsőhallás fejlődéséhez.

Beszéd, ritmus és mozgás

Már koragyermekkorban megfigyelhetjük, hogy a mozgás és a hangadás, gögicsélés együtt jár.

A mondókákat, dalokat ritmikus mozgással, hintázó, ringatózó mozdulatokkal kísérik a kisgyerekek. Mindez fejleszti az idegrendszert, a ritmusérzéklet és meghatározó a beszéd kialakulásában. Ezért van különösen nagy jelentősége kisgyermekkorban a szülővel, felnőttel való közös mondókázásnak, csiklandozóknak, lovagoltatóknak. A közös éneklés, mondókázás érzelmi biztonságot teremt a gyermek számára és hozzájárul zenei érzékenységének megalapozásához.

Ének és játék

Kisgyermekkorban a gyerekek a környezet hangjainak utánzásától lépésről, lépésre jutnak el a zenei hangok, dallamok, dalok énekléséig. Míg óvodáskor elejére az egyszerű, mozgással kísért, kis hangterjedelmű dalok éneklése jellemző, az óvodáskor végére a gyerekek nagyobb hangkészletű dalokat énekelnek és játékaikban megjelennek a sokszínű dalos és népi játékok is.

Az énekes játékok gazdag dallamvilága, formai, szerkezeti jellemzői, az ének és mozgás szerves kapcsolata, a ritmus és cselekmény egysége komplex élményt nyújt a gyermek számára és ezen keresztül fejlesztő hatása meghatározó.

Zenehallgatás

A zenehallgatás elsődleges célja és feladata az élménynyújtás, a zenei érdeklődés felkeltése és a zenei képességek fejlesztése.

A zenei élmény az egész testre hat, még akkor is, ha láthatóan mozgással nem kísérjük. A zenei gondolkodás és képzelet szorosan összefügg egymással. A belső zenei tevékenység képeket hoz létre, összekapcsolódik érzelmeinkkel, hangulatunkkal.

Minden emberre más zene hat jótékonyan, ezért is fontos, hogy már óvodáskorban többféle zeneművel ismerkedjenek meg a gyerekek.

Alkotó tevékenység

A zene legfontosabb hatása, hogy az érzelmi életet gazdagítja.

A gyermek önkifejezésének egyik útja, egy kommunikációs formája a zenei kifejezés. Minél több zenei hatás, élmény éri a gyermeket, annál gazdagabb lesz saját kifejezőmódja. Fontos, hogy megteremtjük azokat a feltételeket, alkalmakat melyek támogatják a gyerekek zenei önkifejezését, legyen az saját dal, mondóka, mozdulat vagy hangszeres játék alkotása.

5.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, valamint a műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

Cél

A gyerekek élmény- és fantáziavilágának képi és plasztikus szabad önkifejezése. A gyerekek tér- forma- szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, nyitottságuk, igényességük alakítása.

Feladat

- A gyerekek belső képeinek gazdagítása, az alkotás, alkotásra való igény megalapozása, kialakítása.
- Az egész nap folyamán megvalósuló ábrázoló tevékenységhez és az örömteli alkotás átéléséhez szükséges ideális feltételek biztosítása.
- Különböző anyagok, változatos technikák, eljárások, eszközök megismertetése, használata.
- A környezet esztétikai alakítására és esztétikai élmények befogadására való igény kialakítása.
- A gyerekek egyéni fejlettségéhez és képességéhez igazodva, a komponáló, térbeli tájékozódó és rendezőképessegek alakulásának segítése.
- *A műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés.*

Differenciált nevelés feladata

A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek, köztük a sajátos nevelési igényű gyerekek nevelése

- A kézműves eszközök megfelelő használatának segítése.
- A vizuális kommunikáció támogatása egyéni, speciális eszközökkel.
- Finommotorika, valamint a szem-kéz koordináció kiemelt fejlesztése.

- A nyomhagyás élményének erősítése változatos technikákkal.
- Motiváló eszközök és környezet kialakítása, képi kifejezésmód, önkifejezés támogatása.
- *A gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatása és a tehetség bátorítása.*

Óvodapedagógus feladata

- Nyitottság a műalkotások felé, műalkotásokkal kapcsolatos ismeretekben való jártasság.
- Változatos technikák, eljárások ismerete, módszertani eszköztár bővítése.
- Gyerekek érdeklődésének felkeltése a műalkotások felé, élményszerző programok szervezése.
- Az egész nap során, folyamatosan megvalósulható ábrázoló tevékenységekhez szükséges feltételek- inspiratív hely, elegendő idő, érzelmi biztonságot nyújtó légkör, esztétikus eszközök, sokoldalú élmények- biztosítása.
- A kisgyermekkor ábrázolás fejlődésének ismerete.
- A gyerekek alkotókedvének, érzelmi, gondolati önkifejezésének támogatása.
- Szülők tájékoztatása, segítése a gyerekek ábrázolásával kapcsolatos témákban.

Fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Kialakult a helyes ceruzafogás.
- Finommotorika, szem- kéz koordináció életkornak megfelelően fejlett.
- A gyermek finommozgásokat biztonsággal végez.
- A gyermek síkban és térben jól tájékozódik.
- Vizuális alkotás eszközeit (festék, ecset, olló, gyurma stb.) képes helyesen, önállóan használni.
- A gyermek képes a színeket, árnyalatokat megkülönböztetni.
- Motivált önálló alkotások létrehozására.

Gyermekrajz, ábrázolás fejlődése kisgyermekkorban

Mozgás és ábrázolás

A kisgyermekkorai ábrázolás fejlődése szoros összefüggésben van a mozgásfejlődésével.

A mozgásfejlődés alakulása összetett folyamat, hatással van az énkép alakulására, a testkép alakulásán keresztül. Önmagunk elhelyezése a térben és önmagunk elhelyezése a többiek között - ezek szorosan összefonódnak a mozgásfejlődéssel.

A testkép és téri orientáció adja meg azt, alapot, amivel elhelyez a gyermek tárgyakat a térben és egymáshoz képest, amivel elhelyezi önmagát a többi gyerekhez képest egy óvodai csoportban, és ami segít elhelyezni a síkban (rajzon, vagy később az írás során) a formákat.

Eligazodni térben, eligazodni saját testen, eligazodni síkban, eligazodni emberi kapcsolatokban - mind ugyanazon alapokon nyugszik.

A finommotorika alakulási útja: nyúlás - fogás - elengedés, majd e fejlődési folyamatok által alakul ki az a szem-kéz-koordináció, mely a rajzfejlődés és a későbbi írástanulás szempontjából alapvető fontosságú.

A finommotorika alakulásának függvénye a kézfej izmainak fejlettsége, ezek alapvetően megszabják a rajz- és íráskészség alakulását. 7 éves korra fejlődik ki teljesen az a finommotoros koordináció, amelyre szükség van az írástanuláshoz. Korai beiskolázásnál igen gyakori a túl erős vagy túl gyenge nyomaték, a betűk egyenetlensége, a vizuális tagolás nehézsége, ami mind a finommotoros koordináció zavaraira utalhat.

Firka korszak

Koragyermekkorban elsősorban az eszközök megismerése és a mozgás határozza meg az ábrázoló tevékenységet. A gyerek a tárgyakat, így a zsírkrétát, ceruzát is megfogja, hadonászik vele, szájába veszi. Kezdetben, maga a mozgás és a nyomhagyás okoz örömet a gyermek számára, az, hogy valami láthatót hozott létre. Ebben az időszakban még a kéz vezérli a szemet. Így jönnek létre a sajátos alakú firkák, amelyek erre a korszakra jellemzőek (amorf vonalak, szórt firka, lengővonalas firka, körkörös firka, cikk-cakk firka, zárt, tömb firka).

2-3 éves korra jellemző, hogy a gyerekek kezdetben a felnőttek kérdései alapján, majd később maguktól, elkezdik a firkákat megnevezni. Ebben az időszakban jelennek meg azok a formák, sémák, amiket szívesen rajzol a gyermek, és azokkal betölti a lap felületét.

Ez az időszak az emberábrázolás korai szakasza, jellemző a fej-láb emberke rajzolása.

Képzetszerű ábrázolás

Óvodás korban az ábrázolás, a képi nyelv olyan tevékenység, amelyben a képzelet és a szimbolikus gondolkodás központi szerepet kap. Ebben az időszakban a fantáziát még nem korlátozza a valóság. A rajzokban megfigyelhető, hogy a gyerekek a számukra érzelmileg fontos elemeket, legyen az pozitív vagy negatív, részletesen kidolgozzák vagy felnagyítják.

Az ábrázolásra kezdetben jellemző az aránytalanság, az irányok véletlenszerűsége.

Erre a korszakra jellemző a *juxtapozíció*, a gyermeki ábrázolás sajátossága, amikor a tárgyaknak, dolgoknak, nincs meg a szemléletes rendje.

Az óvodás korú gyerekek rajzain a figurák gyakran átlátszóak, jellemző a több szempontú ábrázolás.

3-4 éves korban az emberrajzoknál kezdetben az jelenik meg, amit a gyermek fontosnak tart (fej, szem, száj, törzs, kar, láb).

4-5 éves korban az emberábrázolás arányos kezd lenni, a testrészek részletesebben jelennek meg.

5- 6 éves korban a testrészek kidolgozottak, az ábrázolt emberek ruhája utal a nemek megkülönböztetésére.

A képi nyelv beszél a gyermek személyiségéről, érzelmeiről, élményeiről, tapasztalatairól.

5.5 Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Cél

Az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, az óvodai nevelés minden napján lehetőséget biztosítani a spontán megjelenő mozgásos tevékenységeknek és egészségfejlesztő testmozgásnak, valamint az irányított mozgásos tevékenységeknek.

Feladat

- A gyermek mozgásigényének kielégítése, mozgásos játékok beépítése a mindennapos óvodai életbe, tevékenységekbe, ez által támogatva a komplex személyiségfejlesztést.
- Sokoldalú mozgásra lehetőséget adó környezet, több funkciós terek kialakítása.
- Biztonságos környezet kialakítása, a baleset megelőzési szempontok figyelembevételével.
- Egészséges életmód kialakítása.
- Tudatos mozgásfejlesztés a csoportban, szabad levegőn egyaránt, ezzel biztosítva a gyermek erő és állóképességének, teherbíró képességének fejlődését.
- Kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazása.
- Testséma (testkép), testtudatosság fejlesztése.
- A térben való tájékozódás fejlesztése, ami előfeltétele a síkban való tájékozódásnak.
- Nagymozgások és finommotorika fejlesztése.
- Harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- Tartásjavítás, lábtorna beépítése a mindennapos mozgásba.

Differenciált nevelés feladata

A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek, köztük a sajátos nevelési igényű gyerekek nevelése

- Egyéni fejlesztési terv készítése.
- Sajátos mozgásfejlesztő eszközök használata.
- A szabad mozgás feltételeinek megteremtése, motiváló környezet kialakítása.
- A közösséggel együtt végzett mozgásos játékokba bevonódás segítése, támogatása, speciális pedagógiai eszközökkel.
- A mozgásterápiákkal összhangban lévő mozgásos játékok biztosítása.

Óvodapedagógus feladata

- A kora és kisgyermekkori mozgásfejlődés ismerete.
- Biztonságos, sokoldalú mozgásra inspiráló tárgyi és fizikai környezet kialakítása.
- A mindennapos mozgás, valamint a gyermek mozgásigényének kielégítését elősegítő napirend kialakítása.
- A gyermek szabad mozgásának, mozgásos önkifejezésének támogatása.
- Sokoldalú mozgásos játékok ismerete, módszertani eszköztár bővítése.
- A mozgásos tevékenységek tudatos tervezése.
- Szülők tájékoztatása, segítése a kisgyermekkori mozgásfejlődéssel kapcsolatos témákban.

Fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- A gyermek test tudata kialakult.
- Képes térben tájékozódni.
- A gyermek nagymozgása összerendezett, szem – kéz, szem – láb koordinációja összehangolt.
- Képes keresztező mozgások végzésére.
- Egyensúlyérzéke megfelelően fejlett.
- Képes tornaeszközök önálló, pontos használatára.
- A gyerek képes mozgásos szabályjátékokban részt venni, a szabályokat követni, betartani.
- A mozgásos tevékenységek, játékok áthatják a gyermek mindennapjait.

Mozgásfejlődés szakaszai kora és –kisgyermekkorban

1-2 hónap: Hason fekve elemeli a fejét.

3-4 hónap: Hason fekve emeli a mellkasát, kezével játszik, megérinti a feléje nyújtott tárgyakat.

4 hónap: Hasról hátra fordul.

4-5 hónap: Mozgó tárgyat szemével követ, nyúl a dolgok felé és megpróbálja megfogni azokat. Tárgyakat szájába veszi és rázza azokat. Hátról oldalra fordul.

5-6 hónap: Hátról hasra fordul. Tárgyakat megragadja és rövid ideig tartani képes.

6-7 hónap: Támaszték nélkül rövid ideig ülve marad, hasáról hátára fordul, hason kúszik. Tárgyakat egyik kezéből a másikba átteszi.

7-8 hónap: Segítség nélkül fel tud ülni, kapaszkodva feláll, segítséggel áll. Tárgyat másik tárgyhoz ütöget.

8-10 hónap: Elkezd mászni.

9-10 hónap: Csipesz fogás megjelenése.

9-11 hónap: Feláll.

10-12 hónap: Csipesz fogással kisebb tárgyakat felvesz.

12-13 hónap: Első önálló lépések és járás.

17 hónap: Lépcsőn járás.

20 hónap: Labdát rúg

2 éves: Nagymozgás fejlődése, futás, labda dobás. Finommozgás, firka, evőeszköz használat.

3 éves: Váltott lábbal megy a lépcsőn, háromkerekűn biciklizik.

4 éves: Egy lábon ugrál, labdát felső dobással dob, mozgását egyre ügyesebben hangolja össze.

5 éves: Mozgás örömeért fut, élvezi a sebességet, ugrál, mászik. Örömmel tölti el, hogy képes uralni a testét, a végtagjait. A mozgás tovább finomodik az elkövetkező évek alatt.

Mozgásfejlődési elakadások lehetnek

- Éretlen idegrendszer
- Fennmaradt csecsemőreflexek
- Izomtónus szabályozási probléma
- Kimaradt mozgásminták
- Lelassult mozgásfejlődés

Az idegrendszer érettsége a csecsemőreflexek fennmaradásának, illetve leépülésének vizsgálatával mérhető. Minden életkornak megvan az a reflexcsomagja, mely segíti a mozgás és az idegrendszer fejlődését, alakulását. Ezek mérése mozgásterapeuta, gyógytornász feladata. A fentiek fennállása esetén mozgásterápia/gyógytorna bevezetése szükséges.

5.6 A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti- emberi-tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

Cél

Az óvoda környezetének kialakítása és az óvodai élet tevékenységszervezése tegye lehetővé, hogy a gyermek sokszínű tapasztalatokon keresztül felfedezze környezetét. Ez által képes legyen az életkorának megfelelően eligazodni, tájékozódni környezetében.

Feladat

- Élmenyközpontú tevékenységek biztosítása, megfigyelő séták, kirándulások szervezése.

- A gyermek testtudatának, önismeretének alakítása az életkornak megfelelő módszerekkel.
- A család és a családi értékek megismerésének elősegítése.
- Az emberi és kulturális környezet sokféleségének megismertetése.
- A szülőföld, hazai táj és az ott élő emberek megismerésének elősegítése.
- Helyi hagyományok, néphagyományok, szokások megismerésének elősegítése.
- Matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek rendszerezése.
- A téri és idő tájékozódás alakítása.
- Mennyiségi, alak, téri és síkbeli fogalmakkal való ismerkedés, tájékozódás lehetőségének biztosítása.
- Ítéletalkotás, mennyiség szemlélet alakítása, segítése.

Differenciált nevelés feladata

A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek, köztük a sajátos nevelési igényű gyerekek nevelése

- Egyéni fejlesztési terv készítése.
- A megismerést, élményszerzést és feldolgozást segítő speciális eszközök biztosítása.
- A gyermek saját magára és közvetlen környezetére vonatkozó ismeretek tudatosítása, rendszerezése speciális pedagógiai eszközökkel, módszerekkel.
- Alapvető matematikai tapasztalatszerzés támogatása tevékenységbe ágyazott játékokon keresztül.
- Motiváló környezet biztosítása.

Óvodapedagógus feladata

- Tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését.
- Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre.
- Környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítása.
- A gyermek önálló véleményalkotásának, döntési képességének elősegítése a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- A fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

Fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Önmagára és közvetlen környezetére vonatkozó ismeretei megbízhatóak (név, születésnap, szülők neve, foglalkozása, lakcím)
- A gyermek testképe kialakult. Ismeri testrészeit és azok funkcióját.
- Képes térben tájékozódni.
- Eligazodik közvetlen óvodai környezetükben.

- Képesek ok-okozati összefüggések felismerésére.
- Ismeri és betartja az alapvető közlekedési szabályokat.
- Képes megkülönböztetni az évszakokat, napszakokat, ismeri a napok neveit.
- Az óvodai nevelés során megismert állatokat, növényeket felismeri, megnevezi, alapvető ismeretekkel rendelkezik velük kapcsolatban.
- Képes összehasonlításra, megkülönböztetésre és halmazalkotásra.
- Elemi mennyiségi ismeretei vannak, a 10-es számkörben biztonsággal mozog, műveletek végzésére képes.
- Térbeli, síkbeli alakzatokat felismeri, megkülönbözteti.

A megismerés útja kisgyermekkorban

Hároméves kor előtt – szenzomotoros intelligencia időszaka – az észlelési és motoros funkciók egymásba fonódva, egymástól el nem választhatóan működnek.

Formaészlelés

3-6 éves korra a látás veszi át a vezető szerepet. A vizuális funkciók: alaklátásról, tér- és formaészlelésről vagy színfelfogásról van szó.

A 3-4 évesek alakfelfogása globális.

A 4-5 évesek alakfelfogása analitikus. A gyermek már felismeri egyes elemeit az egésznek, és azokat az egészszel való összefüggésük nélkül ragadja meg.

6-7 éves korra alakul ki a „strukturált egész”. Egész és rész összefüggésének helyes felismerése, mely az írás és az olvasás tanulásának alapvető feltétele

5-6 éves korra képes a gyermek több tárgyat elrendezni egyidejűen nagyság, szín és forma szerint.

Színészlelés

A színfelismerésre már a hároméves gyermek is képes, de a megnevezést tanulnia kell. A színek megnevezése nehéz, absztrakciós teljesítmény a gyermek számára.

Az alak – a forma – a nagyság és a szín pontos felismerése, differenciált megkülönböztetése: alapkövei egy konstans objektív világ felépítésének. E funkciók biztonságos működése alapfeltétele az úgynevezett magasabb rendű megismerési folyamatoknak, a sikeres iskolai tanuláshoz szükséges értelmi működéseknek.

Sok, szociálisan hátrányos gyermek nem azért nem tudja megnevezni az adott különbözőségeket, mert azokat nem ismeri fel, hanem azért, mert hiányoznak szókincséből azok a szavak, amelyekkel a különbözőségeket leírhatná. Ennek figyelembevétele elengedhetetlen az integráló óvodai nevelés szempontjából.

A fejlesztésben tehát a szenzoros gyakorlás mellett mindig jelen kell lennie a verbalitásnak is.

Rész-egész viszony alakulása

Az észlelés differenciálódása, az észlelési állandóság, a rész-egész viszony helyes megragadásának képessége úgy tekinthető, mint a 4-7 éves életkor intelligenciájának leglényegesebb karakterisztikusa.

Térészlelés, testséma

A térészlelés kialakulása, a térirányok leképezésének stabilizálódása alapvetően meghatározott a mozgásfejlődés milyenségétől és a testséma tudatosságának alakulásától.

A testséma a szervezet és a környezet, valamint a szervezet és részei között fennálló térbeli relációk leképezése, ismerete, ezeknek az információknak egy funkcionális egységbe való összerendeződése; integrálódása.

Eligazodni térben, eligazodni saját testen, eligazodni síkban, eligazodni emberi kapcsolatokban, mind ugyanazon alapokon nyugszik.

A térészlelés minősége meghatározó szerepet játszik az olvasástanulásban. A térészlelésben 5-7 év körül mutatkozik a legintenzívebb fejlődés. A térirányok felismerésének és megkülönböztetésének képessége segíti az írás-olvasástanulást, illetve ezek fejlődési elmaradása okozhat később tanulási nehézségeket.

A testséma-tudatosság az alapja az énkép alakulásának, az éntudat fejlődésének.

5.7 Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlődés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység.

Cél

A munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, a kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság alakítása.

Feladat

- Olyan helyzetek, feladatok teremtése, melyek során a gyermek, munka jellegű tevékenysége örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység.
- Önállóság támogatása, nyitott helyzetek és önkiszolgáló tevékenységek biztosításával (öltözködés, testápolás és étkezéssel kapcsolatos tevékenységek).
- Másokért és a közösségért végzett munka jellegű tevékenységek szervezése (naposi tevékenység, csoport életéhez kapcsolódó állandó feladatok).
- Lehetőségek megteremtése alkalomszerű és egyéni megbízatásokra (felnötte, gyerekek segítése).

Differenciált nevelés feladata

A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek, köztük a sajátos nevelési igényű gyerekek nevelése

- A szabadon választható, közös tevékenységekbe való bevonás.
- Ideális lehetőségek megteremtése arra, hogy a gyermek képességeinek megfelelően részt tudjon venni munka jellegű tevékenységekben, ezzel növelve önbecsülését.
- Munkafolyamatok elsajátításának segítése speciális eszközökkel, pedagógiai módszerekkel.
- Önállóság támogatása.

Óvodapedagógus feladata

- A gyermek, munka jellegű tevékenységének tudatos pedagógiai szervezése.
- A gyermekkel való együttműködés kialakítása.
- A gyermekek egymás közötti és más felnőttekkel való együttműködésének alakítása.
- Folyamatos, konkrét, reális, a gyermeknek saját magához mérten történő fejlesztő értékelése.
- A kisgyermekkorai önállósodás fejlődésének és a feladattudat kialakulásának ismerete.
- A szülők tájékoztatása a kisgyermekkorai fejlődés jellemzőiről, arról, hogy melyik korban mi várható el a gyerekektől.

Fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- A gyermek önkiszolgáló munkára képes.
- Képes munka jellegű feladatok önálló ellátására, egyéni képességhez mérten.
- Képes a feladatokat társaival, felnőttekkel együttműködve megoldani.
- Motivációt és felelősséget érez az adott közösségért végzett munka jellegű feladatok ellátására.
- Meglátja azokat a helyzeteket, ahol segíteni tud társainak.
- A gyermekben kialakul mások munkájának tisztelete.
- Differenciáltan alakul a gyermek kötelességtudata, kitartása, önállósága és felelősségérzete.

Önállósodás fejlődése

A csecsemő és koragyermekkor meghatározza, hogy mennyire lesz képes egy gyermek óvodáskorban önállósodni, majd a későbbiekben önálló, autonóm felnőttként élni. Az anyagyerek kapcsolat korai alakulása meghatározó az önállóság alakulása szempontjából.

Miután a gyermek megtanult önállóan járni, el tud távolodni, és elindul önállóan felfedezni a világot. A gyermek az édesanyját biztos bázisként használja, időnként visszatér hozzá. Ez a törekvés, hogy önállósodjon, szorosan összefügg az én tudat alakulásával, ami óvodáskorban tovább alakul.

A szülőkkel való kapcsolat meghatározza, hogy az óvodáskorú gyermek mennyire érzi biztonságosnak a felfedezendő világot és abba mennyire mer önállóan felfedezni.

Az önállóság alakulás múlik a szülőkön és később a pedagógusokon is. Az önállóság kialakulásának feltételei: bizalom, biztonság, kíváncsiság, életkornak és képességeknek megfelelő feladatok adása, türelem.

5.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részében utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, áthatja az egész óvodai életet, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Cél

Elsődleges cél az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendszerezése.

Feladat

- Tanulást támogató környezet kialakítása, a spontán játékos tapasztalatszerzés támogatása.
- Egyéni adottságok, terhelhetőség figyelembevétele.
- A vizuális, akusztikus, kinezetikus észlelés és érzékelés képességének, a verbális emlékezet fejlesztésének játékos megvalósítása.
- A gyermek cselekvő aktivitásának biztosítása a tanulási folyamatban.
- Közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása.
- A gyermek kreativitásának támogatása, erősítése.
- Az óvodai élet mindennapjaiban jelenjen meg a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés, gyakorlati problémamegoldás.
- Kognitív képességek tevékenységbe ágyazott alakítása.

Differenciált nevelés feladata

A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek, köztük a sajátos nevelési igényű gyerekek nevelése

- Egyéni fejlesztési terv kidolgozása.
- Szoros együttműködés a fejlesztő teammel a gyermek egyéni fejlődése érdekében.
- Csoportban megvalósuló integrált képességfejlesztés.
- Egyéni tanulási utak támogatása speciális tanulásszervezési eszközökkel.

- Spontán tapasztalatszerzést támogató környezet kialakítása.
- Spontán tanulási tapasztalatok tudatosítása.
- Tevékenységbe ágyazott tanulás szervezése.

Óvodapedagógus feladata

- A tanulás feltételeit biztosító inspiratív környezet kialakítása.
- A pedagógus ismerje a gyerekek egyéni adottságait, valamint családi környezetét.
- Kövesse figyelemmel a gyerekek egyéni fejlődési, tanulási útját.
- A tanulás szervezésénél építsen a gyerekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.
- A tanulás akadályba ütközése vagy tehetségre utaló tulajdonságok megléte esetén, a megfelelő szakemberrel konzultálva, a gyermek fejlődési üteméhez igazodóan egyéni felzárkóztatás, fejlesztés biztosítása.
- Az óvodapedagógus, pozitív nevelési elveket követve, egyénre szabott pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakozását.

Fejlődés várható menete óvodáskor végére

- Differenciált érzékelés és észlelés.
- Téri észlelése, tájékozódása kialakulása.
- Vizuális és akusztikus differenciálás.
- Kialakult kézdominancia.
- Szándékos figyelem és felidézés kialakulása.
- Ok-okozati összefüggések felfedezése, ítéletalkotás.
- A gyermek képes együttműködni társaival és felnőttekkel.
- Kitartás, önállóság jellemzi.
- Gazdag kommunikációs eszköztár kialakulása.

Taníthatóság, tanulékonyág

A részképességek fejlődése szempontjából fontos a taníthatóság kérdése. Ha egy óvodáskorú gyermek számára nehézséget okoz egy-egy feladat elvégzése, a fejlődés és fejlesztés fontos mérője a tanulékonyág: megfelelő számú gyakorlás után javul-e az adott tevékenység elvégzésének minősége, sebessége.

A taníthatóság alapfeltétele az életkornak megfelelő figyelmi rendszer. A figyelem fenntarthatósága, ideje, minősége alapvető fontosságú a részképességek fejlődése, a mindennapi óvodai élet szempontjából.

A figyelmet befolyásolja az idegrendszer érettsége, az ingerek feldolgozási rendszerének fejlettsége, a hétköznapi kiszámíthatósága (napirend), a nyugodt környezet, az alvás és étkezés kiegyensúlyozottsága az otthoni és az óvodai életben egyaránt.

Az óvodáskorú gyermek figyelmi ideje az óvodáskor közepén 20-25 perc. Ennek fokozatos növelése, az érdeklődés fenntartása egyre hosszabb ideig az iskolára való felkészülés fontos része. A figyelem fenntarthatóságával az óvodai élet minden momentumában találkozunk, ami szükséges ahhoz, hogy az iskolai tanóra 45 percében a figyelmet képes legyen egy iskoláskorú gyermek fenntartani.

6. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyerekek többsége óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget, ami a gyermek belső érésének, valamint, a családi és óvodai nevelés folyamatának eredménye. A gyermek belép az átmenetnek abba az állapotába, melyben, az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik.

A Pendula, iskolára hangolódó program elsődleges célja, a gyerekek óvodából, iskolába való gyengéd átmenetének támogatása. Valamint a gyermek önismeretének, önbizalmának és kompetencia érzésének fejlesztése.

Cél

A gyermeki személyiség harmonikus testi, lelki, szociális fejlődésének elősegítése.

Feladat

- Rugalmas iskolakezdéshez az életkor mellett figyelembe kell venni a gyermek egyéni fejlettségi szintjét.
- Sajátos nevelési igényű gyerekek nevelése során, a speciális szakemberekkel való folyamatos együttműködés szükséges.
- Kiemelt figyelmet igénylő gyerekek iskola választásánál, figyelembe kell venni az adott befogadó intézmény iskolaérettségi kritériumait.

Óvodapedagógus feladata

- A gyermek egyéni fejlődésének nyomon követése az óvodai nevelés során.
- Együttműködés és konzultáció a fejlesztő és segítő szakemberekkel.
- Óvodáskor végén konzultáció a fejlesztő, segítő szakemberekkel, a gyermek testi, lelki, kognitív és szociális fejlettségéről, az iskolaérettség megállapításáról.
- Szülőkkel való nyílt kommunikáció, konzultáció a gyermek egyéni fejlettségéről, szükség esetén segítő szakemberek bevonásával.
- A tanköteles korú gyerekek óvodai szakvéleményének elkészítése, szükség esetén speciális szakemberek bevonásával.
- Tájékozódjon a kerületi iskolák, valamint speciális, alternatív iskolák pedagógiai irányzatairól.
- Egyéni képességek szerinti beiskolázás.
- Kapcsolattartás iskolákkal, befogadó intézményekkel.

Fejlődés jellemzői

- Testi alakváltozás (megváltozott testarányok, fogváltás megkezdődése)
- Megváltozott teherbíró képesség

- Összerendezettebb mozgás, harmonikus finommozgás
- A gyermek idegrendszerének megfelelő állapota esetén, mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan irányítani tudja
- Testséma kialakulása, téri tájékozódás
- Tanuláshoz szükséges részképességek megfelelő állapota
- Megjelenik a szándékos emlékezeti bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama
- Szándékos figyelem megjelenése, figyelem terjedelmének növekedése. Könnyebbé válik a figyelem megosztása, átvitele.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett a fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- Mások számára is érthető módon kommunikál, gondolatait, érzelmeit életkorának megfelelő módon ki tudja fejezni. Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Beszédében minden szófajt használ, változatos mondat szerkezeteket használ. Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat. Megfelelő tempóban és hangsúllyal fejezi ki önmagát.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről (saját neve, lakcíme, szüleinek neve, foglalkozása, ismeri a napszakokat, ismeri a gyalogos közlekedés szabályait, szűkebb lakókörnyezetét és annak élővilágát, felismeri az időjárás és öltözködés összefüggéseit).
- Ismeri a társas viselkedés alapvető szabályait. Magatartásformák, szokások kialakulóban vannak.
- Elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- Szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes az együttműködésre, kapcsolatteremtésre.
- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni.
- Feladattudata kialakulóban van, ami feladatok megértésében, feladattartásban nyilvánul meg. Kitartása, munkatempója, önállósága, önfegyelme folyamatosan fejlődik.

7. Az óvoda gyermekvédelmi munkája, a szociális hátrányok enyhítése, esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések

Cél

Elsődleges cél a prevenció.

Tények, okok feltárása, melyek a gyermek fejlődését akadályozhatják, veszélyeztethetik.

Az ismeretek birtokában a szükséges lépések megtétele.

Feladat

- Az óvodába járó gyerekek családi helyzetének ismerete
- Kiemelt figyelmet igénylő gyerekek számának évenkénti felmérése
- Kapcsolattartás és együttműködés gyermekvédelmi szervezetekkel, szakszolgálatokkal
- Biztonságos környezet megteremtése az óvodában, balesetmegelőző intézkedések
- Az óvodai élet megszervezésébe integrált, szociális hátrányokat enyhítő tevékenységek
- Gyermeket, családot ért traumák kezelése egyénileg és óvodai csoportban, a megfelelő szakemberek bevonásával
- Család- pedagógus konzultáció biztosítása, a megfelelő szakemberek bevonásával
- Pedagógus konzultáció, esetmegbeszélés, szupervízió biztosítása
- Gyermekvédelmi felelős megbízása, gyermekvédelmi program készítése
- Gyermekvédelmi ismeretek bővítése

Óvodánk együttműködő partnere a Világ szép Alapítvány.

Óvodánkban az alapítvány, 9-12 fő gyermekvédelmi gondoskodásban élő gyermek, (csoportonként 3-4 fő) óvodai nevelését támogatja, a gyermek felvételétől az óvodáskor végéig.

A gyermek támogatása, hazagondozás vagy örökbeadás esetén is folytatódik, amennyiben a szülők szeretnék, hogy gyermekük óvodai nevelése továbbra is a Pendula Óvodában folytatódjon.

A gyerekek felvételénél és óvodai nevelésénél kiemelten fontos a gyermekvédelmi szakszolgálattal, nevelőszülőkkal, gyermekotthon vezetőikkel való együttműködés.

8. Környezeti nevelés elvei

Óvodánkban kiemelten fontosnak tartjuk a gyerekek, családok és óvoda dolgozói számára megteremteni az egészséges, biztonságos környezetet.

Mind az emberi,- tárgyi,- természeti környezet nevelő hatása meghatározó a gyerekek életében.

Az a gyermek, akit egészséges, minőségi környezet vesz körül, az óvodai élet megszervezésén keresztül természetesen válik felelős saját környezetéért.

A helyi adottságokat figyelembe véve alakítjuk ki, a természet- és környezetvédelmi feladatokat.

Cél

A közvetlen környezet megismerésének segítése és a környezet iránti felelősségtudat alakítása.

Feladat

- Óvoda természeti környezetének, élővilágának megismerése, ápolása és védelme
- Fenntarthatóságra nevelés
- Környezetvédelem
- Hulladék kezelése, szelektív hulladékgyűjtés
- Energiatakarékosság
- Lakóhely megismerése, épített és természeti környezet védelme

9. Egészségnevelés elvei

Óvodánkban a mindennapos működésben kiemelt figyelmet fordítunk az egészséges, biztonságos környezet kialakítására, az egészségmegőrzéssel és egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra.

Cél

Testileg és lelkileg egészséges gyerekek nevelése.

Feladatok

- Egészséges táplálkozás biztosítása. Gyümölcs, zöldség fogyasztás, valamint elegendő folyadék bevitel biztosítása.
- Testi egészség fejlesztése, mindennapos testnevelés, testmozgás.
- A gyerekek igényeihez igazodó, hosszan tartó, egybefüggő idő biztosítása a szabadban, friss levegőn.
- Az időjárásnak megfelelő öltözködés biztosítása, a mindennapos játszókertben való szabad mozgáshoz.
- Lelki egészség fejlesztése. Gyermek életkorának megfelelő önismereti játékok, tevékenységek, érzelmek kifejezésére alkalmas módszertani eszközök biztosítása.
- Bántalmazás, és bármilyen erőszak megelőzése.
- Baleset megelőzés, elsősegélynyújtás.
- Személyi higiéniével kapcsolatos ismeretek bővítése, gondozási feladatok ellátása, önállósodás támogatása.

10. Pedagógiai értékelés, mérés

Gyerekek értékelése, mérése

A nevelési folyamatok tervezésének, szervezésének alapja a gyerekek megismerése, melynek egyik kiemelt eszköze a gyerekek egyéni fejlődésének nyomon követése.

A gyerekek fejlődéséről egy évben kétszer, illetve szükség szerint készül feljegyzés a nevelő testület által kidolgozott dokumentum használatával. A megfigyelés és az egyéni fejlesztési terv kialakítása az óvodapedagógusok a fejlesztő team közös feladata.

A dokumentumot egy évben kétszer, illetve igény szerint, konzultáció formájában a csoportos pedagógusok osztják meg a szülőkkel, nevelőkkel, szükség szerint az adott fejlesztő szakember bevonásával.

Az egyéni fejlődés nyomon követésének kiemelt szempontjai

- Szabad játék (Játék tartalma, Társas kapcsolatok a játékban)
- Értelmi képességek (Pszichikus funkciók, Általános tájékozottság, Gondolkodás, Látás, Hallás)
- Önállóság (Testápolás, Étkezés, Pihenés, Munka jellegű tevékenységek)
- Beszéd és kommunikáció (Beszéd és értelem, Beszéd formája, Kommunikáció)
- Mozgás (Nagymozgás, Finommozgás)
- Szociális magatartás (Beilleszkedés, Érzelmek, Kapcsolatteremtés, Társas kapcsolatok, Konfliktuskezelés, Feladattudat, Szabálytudat)

11. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az óvodánk a pedagógiai program megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre. Óvodánkban tilos a jogellenes elkülönítés minden formája.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesítjük különösen

- az óvodai nevelésbe történő bekerülés feltételeinek meghatározásakor, a felvételi kérelmek elbírálásánál,
- az óvodai szokás – és szabályrendszerének követelménytámasztás során,
- a gyerekek mérés és értékelésénél,
- az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során,
- a különböző juttatásokhoz való hozzáférés során
- az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során.

12. Zárógondolatok

Óvodánkban fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek és a gyerekeket körülvevő felnőttek átélhessék az elfogadás és befogadás élményét. A sokféleséget értékek tekintjük, ami erősíti a közösséget. Hisszük, hogy mindenkihez egyéni út vezet. Pedagógiánkban arra törekszünk, hogy mindenki megtapasztalhassa belső erejét és megtalálhassa saját hangját.

„Minden pedagógia hamis, amely nem elsősorban arra a személyre támaszkodik, akit nevel, annak szükségleteire, legbensőbb énjére.”

Freinet

13. Érvényességi nyilatkozat

A pedagógiai program érvényességi ideje: 2020. szeptember 1-től visszavonásig.

Értékelése: 5 évente

Felülvizsgálata: Évente, illetve 4 évente, vagy, ha a jogszabályi változások kötelezővé teszik.

A helyi óvodai pedagógiai program felülvizsgálatának és módosításának indokai:

Kötelező:

- jogszabályváltozás
- Fenntartó által meghatározott feladatváltozás

Lehetséges:

- A tárgyi, személyi feltételek, óvodaszerkezeti elemek megváltoznak.
- A nevelőtestület 50 + 1 %-os támogatásával jegyzőkönyvileg kéri nevelőtestületi értekezleten.
- Sikeres innováció eredményeinek beépítése.
- A intézményi önértékelési rendszer, minőségfejlesztési munka eredményeinek beépítése, illetve kevésbé eredményes elképzelések elhagyása.

A pedagógiai program nyilvánossága

- Minden csoportban megtalálható
- Egy példány az óvodavezető irodájában
- Egy példány a szakkönyvtárban.
- Rövidített változat az óvoda honlapján.

Tájékoztatás:

- Szülői értekezleten.

Nyilvánosság: a Pedagógiai Program megtekinthető az Óvoda telephelyén (1021 Budapest, Húvösvölgyi út 18.) és honlapján (www.pendulaovoda.hu).

Pendula Óvoda